

Olipa
kerran...

...rakkaus
lastenkirjoihin.

SISÄLLYS

Sisällys	2
Esipuhe	3
Osio 1	4
Lukuhetkien merkitys	5
Lukemiseen kannustava ympäristö ja lukuhetki	6
Tunnekasvatusta kirjallisuuden avulla	7
Kirjallisuusterapia ja kirjallisuusterapeuttiset menetelmät	8
Lukemisen tärkeyttä korostetaan myös teemapäivillä ja hankkeilla	9
Muita päivämääriä, joita voi kirjallisuustuokioissa hyödyntää	10
Osio 2	11
Alkutietoutta	12
Tutustutaan Launo Lukiaiseen	13
Lukuhetkien rikastuttaminen	14
Lukuhetkien rikastuttaminen ja jatkaminen	15
Tutustutaan Launon kavereihin	16
Sadutusta eri tavoilla	17
Lasten kerrontataidot	18
Tarinakortit	19
Näyttelyhetkiä kolmen tarinan pohjalta	20
Äänisatujen tekeminen	22
Omien kirjojen tekeminen	23
Satuseikkailu salissa	24
Satujumpat	25
Rentoudutaan satuhieronnassa	26
Lorukortit metsäretkelle	27
Launon reissuvihko	28
Launon kirjavinkit	29
Launon linkkivinkit	31
Loppusanat	32
Lähteet	33

Esipuhe

OLEN AINA RAKASTANUT LASTENKIRJOJA, NIIDEN TUNNELMAA JA NIIDEN LUKEMISTA. OLEN TOIMINUT AIEMMIN VARHAISKASVATUKSEN PARISSA, JA SATUHETKISTÄ LASTEN KANSSA ON JÄÄNYT MIELEENI PALJON IHANIA MUISTOJA. JUURI TUON TYÖNI VUOKSI HANKIN LASTENKIRJOJA SUUREN MÄÄRÄN. OLI IHANAA, KUN OLI MAHDOLLISTA LUKEA SATUJA LAPSILLE. KANNON KIRJAKASSEJA TÖIHIN, ANNOIN LASTEN VALITA MIELUISIA KIRJOJA JA SITTEEN ISTUIMME LÄHEKKÄIN NIITÄ LUKEMAAN. LOPUKSI MYÖS KESKUSTELIMME SADUISTA. LUKUHETKISSÄ ON AIVAN OMA TUNNELMANSÄ. NIISSÄ SAA RAUHOITTUA LAPSEN KANSSA SATUJEN MAAILMAAN JA UNOHTAA MUUN HÄLINÄN YMPÄRILTÄ. SADUISSA VOI TULLA VASTAAN VAIKKA MITÄ IHANAA JA NIISTÄ SAA PALJON IDEOITA MYÖS MUUHUN TOIMINTAAN. LISÄKSI SADUT OPETTAVAT PALJON.

TYÖNI ANSIOSTA MINULLA OLI ISO KIRJAVALIKOIMA VALMIINA, KUN OMAT LAPSENI SYNTYIVÄT JA SIITÄ OLEN ILOINEN. HEIDÄN KANSSAAN VIETETYT LUKUHETKET OVAT ANTANEET MEILLE USEITA YHTEISIÄ, LÄHEISIÄ HETKIÄ. LÄHEISYYDEN JA VUOROVAIKUTUKSEN LISÄKSI KIRJOJEN LUKEMINEN LAPSELLE KEHITTÄÄ HÄNTÄ MONELLA ERI TAPAA. SOSIONOMIOPINTONI OVAT NYT LOPUILLAAN JA PÄÄTIN TEHDÄ OPINNÄYTETYÖN RAKASTAMASTANI AIHEESTA ELI LASTENKIRJALLISUUDEN HYÖDYISTÄ LAPSEN KASVULLE JA KEHITYKSELLE. LISÄKSI HALUSIN, ETTÄ OPINNÄYTETYÖSTÄNI ON KÄYTÄNNÖN HYÖTYÄ, JOTEN SEN VUOKSI TEIN TÄMÄN OPPAAN, JOSSA ON MUKANA MYÖS KÄYTÄNNÖN IDEOITA SIITÄ, MILLÄ ERI TAVOIN TARINOITA VOI HYÖDYNTÄÄ LASTEN KANSSA. TOIVOTTAVASTI IDEOISTA ON TEILLE ILOA! JATKAKAA TÄSTÄ OMAN TARINANNE KIRJOITTAMISTA JA KEHITTÄKÄÄ YHDESSÄ LISÄÄ UUDENLAISIA TAPOJA OTTAA KIRJALLISUUTTA MUKAAN ARKEEN, KOSKA KUTEN SANOTAAN, LUKEMINEN KANNATTA AINA.

IHANIA TARINAHETKIÄ LASTEN KANSSA!

-*Elise*

Osis

YKSI

TIETOA
KIRJALLISUUDEN
HYÖDYISTÄ JA
TÄRKEITÄ
PÄIVÄMÄÄRIÄ

Lukuhetkien merkitys

Lukemisen tiedetään edistävän monipuolisesti lapsen kehitystä ja hyvinvointia. Se muun muassa:

- Auttaa lasta oppimaan kielen rakennetta
- Laajentaa lapsen sanavarastoa, helpottaa luetun ymmärtämistä
- Kasvattaa lapsen tietämystä
- Lisää lapsen hyvinvointia, alentaa stressiä, lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta, vahvistaa lapsen ja aikuisen välistä vuorovaikutusta
- Luo pohjaa lapsen lukutaidolle
- Kehittää lapsen keskustelutaitoja
- Kehittää lapsen empatiataitoja
- Auttaa lasta käsittelemään omia tunteitaan, auttaa rauhoittumaan
- Niin sanotut täsmäkirjat voivat auttaa jossain tietyssä kriisissä tai tilanteessa, kuten sairauden tai kuoleman kohdatessa. Lisäksi eri järjestöt ovat tuottaneet täsmäkirjoja, jotka voivat liittyä esimerkiksi epilepsiaan tai atooppiseen ihottumaan. Täsmäkirjoista on apua myös arjessa vastaan tulevilla asioilla, kuten lääkärikäynneillä tai uusien taitojen opettellessa.

*just
read*

Lukemiseen kannustava ympäristö ja lukuhetki

- Laita kirjoja houkuttelevasti esille, jotta lapset pääsevät tutustumaan kirjoihin.
- Tehkää erilaisia lukuprojekteja, kuten lukudiplomeja.
- Vierailkaa usein kirjastossa.
- Luokaa mukava lukunurkkaus. Nurkkauksen voitte ideoida yhdessä lasten kanssa.
- Kirjoista tutut hahmot voivat näkyä myös leluvalinnoissa tai julisteissa.
- Valitkaa kirjallisuudesta innostunut henkilö huolehtimaan kirjallisuuskasvatuksen päivittämisestä ja ideoiden tuomisesta ryhmien saataville.
- Ottakaa kirjallisuutta mukaan moniin eri ympäristöihin, kuten luontoon ja salille. Tehkää satuseikkailuja ja satujumppia.
- Isompien ryhmien kanssa tapahtuviin lukuhetkiin voidaan sopia tavaksi esimerkiksi viitata, jos tulee jotain sanottavaa mieleen. Tällä tavoin melutaso pysyy alhaisempana ja kaikkien on helpompi keskittyä kuuntelemiseen.
- Lasten on kuitenkin toisinaan tärkeää päästä esittämään kommenttejaan. Silloin aikuinen voi käyttää keskustelevaa lukemista, jossa hän kysyy lapsilta tarkentavia kysymyksiä esimerkiksi kirjan kuvista. Tällöin lapsi pääsee kertojan rooliin, mikä kehittää lapsen sanaston hallintaa, ilmaisun sujuvuutta, vuorovaikutustaitoja, kielellistä päättelykykyä ja tunteiden tulkitsemistaitoa.
- Lukemisessa voi hyödyntää myös esimerkiksi kuvia, jotta lukuhetkestä tulee mielenkiintoisempi.

Tunnekasvatusta kirjallisuuden avulla

- Lukeminen kehittää lapsen mielikuvitusta ja empatiataitoja. Lapsen empatiataidot vahvistavat muun muassa kaveritaitoja.
- Lukiessa voidaan pohtia syy-seuraussuhteita ja tapahtumien herättämiä tunteita.
- Kirjoista opitaan tunteiden nimeämistä ja niiden tunnistamista.
- Kun lapsi havaitsee tunteita kirjoista, on hän valmiimpi havainnoimaan niitä myös ihmisistä ympärillään.
- Lapsen elämässä voi tulla vastaan erilaisia kriisikohtia, kuten vanhempien eroaminen. Näiden eri aiheiden käsittelyyn voi hakea tukea kirjoista.
- Kirja voi auttaa tunteikkaiden tilanteiden rauhoittamisessa. Esimerkiksi uhmaikäisen kiukkua voi lievittää suuntaamalla hänen huomionsa kirjoihin.

Kirjallisuusterapia ja kirjallisuusterapeuttiset menetelmät

- Kirjallisuusterapia on yksi luovuusterapioista. Se on kirjallisuuden ja terapian yhdistämistä.
- Kirjallisuusterapiaohjaaja-nimikettä käyttävälle suositellaan kirjallisuusterapiaohjaajan koulutusta. Lisäksi, mikäli kirjallisuusterapiaa käytetään kliinisessä työssä, kuten terveydenhuollossa, tulee toteuttajan olla koulutettu terapeutti tai ohjaaja.
- Kirjallisuusterapeuttisia menetelmiä voidaan kuitenkin käyttää eri kasvattajien toimesta. Kasvattajien käyttämiin menetelmiin voivat kuulua lapselle mahdollisuuden antaminen tarinointiin, lukemiseen ja asioiden reflektointiin. Lisäksi kasvattaja voi valita lapsen elämäntilanteeseen sopivia kirjoja.
- Kirjallisuusterapian/kirjallisuusterapeuttisten menetelmien tavoitteena voi olla esimerkiksi itsetuntemuksen lisääminen, vuorovaikutustaitojen kehittäminen, tunteiden herättäminen, kriisin läpikäymisessä avustaminen, sosiaalisten taitojen edistäminen, lapsen itseilmaisun kehittäminen tai tiedon antaminen. Tietoa voidaan antaa arkisistakin asioista, kuten jonottamisesta.

Lukemisen tärkeyttä korostetaan myös teemapäivillä ja hankkeilla

- Lukulahja lapselle -ohjelma lahjoitti kaikille 2019-2021 -syntyneille vauvoille kirjakassin, joka sisälsi loru- ja iltasatukirjan sekä tietoutta ääneen lukemisen merkityksestä lapselle. Kirjakassilla saavutettuja hyötyjä on tutkittu Lukukeskuksen toimesta ja vaikuttavuuskyselystä on käynyt ilmi, että jopa 2/3 perheistä lukee aiempaa enemmän. Tämän kolmen vuoden ohjelman käynnisti ja rahoitti Suomen Kulttuurirahasto ja sen toteutti Lukukeskus. Ohjelman tavoitteena on ollut antaa kaikille perheille tasavertainen mahdollisuus varhaislukemiseen. Nyt eduskunta on päättänyt rahoittaa ohjelmaa tänäkin vuonna, joten kirjaohjelma jatkuu ja myös kaikki vuonna 2022 syntyvät lapset saavat kirjakassin. Kassit jaetaan neuvolatarkastuksen yhteydessä.
- Lukukeskuksella on vuosittain Lukuviikko-teemaviikko, johon he tuottavat materiaalia, joten pitääkää silmällä kunakin vuonna tätä teemaviikkoa. Vuoden 2022 teema on "Lukemalla parempi maailma" ja lukuviikko järjestetään 4.-10.4.2022. Lisätietoa saat lukukeskus.fi - verkkosivuilta.

Muita päivämääriä, joita voi kirjallisuustuokioissa hyödyntää

- 18.1. Nalle Puhin päivä. Päivää voi juhlistaa lukemalla Nalle Puh-aiheisia kirjoja ja tutustumalla Puhin.
- 8.2. Lainan päivä. Monet kirjastot järjestävät erilaista ohjelmaa.
- 21.2. Äidinkielen päivä, jolloin voidaan juhlistaa kielellistä monimuotoisuutta ja äidinkielen merkitystä.
- 28.2. Kalevalan päivä. Voi lukea esimerkiksi Mauri Kunnaksen Koirien Kalevala -kirjaa tai Kirsti Mäkisen ja Pirkko-Liisa Surojegin kirjaa Suomen lasten Kalevala.
- 20.3. Maailman tarinankerrontapäivä. Kertokaa tarinoita toisillenne! Viettäköö sadutushetkiä.
- 2.4. Kansainvälinen lastenkirjapäivä. Vietetään tänä päivänä, koska tämä on H.C. Andersenin syntymäpäivä. Lukekaa yhdessä!
- 9.4. Agricolan päivä, suomen kielen päivä. Juhlistakaa suomen kieltä esimerkiksi tekemällä aakkosjumppaa. Linkki löytyy oppaan lopusta linkkivinkeistä.
- 23.4. Kirjan ja ruusun päivä.
- 6.7. Eino Leinon päivä, runon ja suven päivä. Lukekaa runoja, tehkää runoja tai leikkikää lorupussilla.
- 9.8. Tove Janssonin syntymäpäivä. Päivää voi juhlistaa lukemalla Muumi-kirjoja.
- 8.9. YK:n lukutaitopäivä. Voi juhlistaa juttelemalla lukutaidon tärkeydestä.
- 10.10. Aleksis Kiven päivä, suomalaisen kirjallisuuden päivä. Viettäköö esimerkiksi oman kirjan päivää, jolloin halukkaat saavat tuoda lempikirjansa hoitoon.
- 18.10. Valtakunnallinen satupäivä (Sadun nimipäivä). Vierailkaa esimerkiksi kirjastossa.

tarinahetki

Ozio
KAKSI

**TOIMINNALLISIA
MENETELMIÄ
KIRJALLISUUDEN
KÄYTTÄMISEEN**

**Lähdetään
Launo Lukiaisen
matkaan**

Alkutietoutta

Launun

KOTI

Launun kotipesä on valkoisessa laatikossa, joka on koristeltu hänen nimellään.

Tämä kotipesä on sellainen, jonka voi aina tuokion alussa valmistella siten, että sieltä löytyy Launo sekä tulevaan tuokioon liittyvät tavarat. Tällä tavoin on aina jännittävää myös se, mitä tekemistä Launolla mahtaa kunakin päivänä olla mielessään. Asia ratkeaa kotipesään kurkistettaessa.

Voitte halutessanne lasten kanssa koristella ja sisustaa Launun kotia lisää.

Launun

LAULU

Tuokiot voi aloittaa yhteneväisesti siten, että lauletaan Launun oma laulu aina, kun Launun koti otetaan esille. Launun laulu etenee samalla sävelmällä kuin "Maijall' oli karitsa" ja sanat löytyvät erillisestä liitteestä. Tällaisen tutun rutiinin avulla lasten on helppo pysyä mukana siinä, mitkä tuokiot liittyvät Launoon ja kirjallisuuteen.

KUVA: PIXABAY

Tutustutaan

LAUNO LUKIAISEEN

Oppaan maskottina toimii Launo Lukiainen, joka on lukemisesta innostunut laiskiainen.

Aluksi voitte tutustua siihen, millainen eläin laiskiainen on. Tähän löytyy erillinen kirje Launolta, jota voitte ensimmäisessä tuokioissa hyödyntää.

Ottakaa Launon kotipesä esiin ja kutsukaa Launo esille. Launon esille kutsumiseen voitte käyttää Launon omaa laulua. Kun Launo on uskaltanut esille, lukekaa Launon kirjoittama kirje. Voitte aloittaa yhteisen matkan lukemalla Launolle jonkin haluamanne kirjan. Tämän jälkeen lasten voi antaa rauhassa tutustua Launoon ja hänen kotiinsa. Voitte myös yhdessä miettiä, pitääkö Launon kotia sisustaa vielä lisää.

Valmistelut: Valitkaa ennen tuokiota jokin satukirja luettavaksi. Tarkistakaa, että Launon kodissa on Launo ja Launon kirje. Ottakaa Launon laulun sanat esille. Myös valitsemanne satukirjan voitte laittaa valmiiksi Launon kotiin. Se on sitten kirja, jonka Launo toivoo hänelle ja lapsille luettavan.

KUVA: ELISE RAJALA

Lukuhetkien

RIKASTUTTAMINEN

Tavallisia lukuhetkiä voi rikastuttaa erilaisin äänin ja liikkein. Valitkaa kirja, jossa toistuu jokin sana usein ja keksikää, mikä liike tai ääni tulee silloin tehdä, kun kyseisen sanan kuulee. Tällä tavoin lasten mielenkiinto pysyy sadussa, koska he saavat myös liikkua samalla. Lapset saavat lisäksi jännityksellä odottaa, koska tietyt sanat tulevat.

Hyviä kirjoja tähän ovat muun muassa:

- **Marc-Uwe Kling & Astrid Henn: Yksisarveinen.** Aina, kun kuulee sanan "Ei", voi tömisyttää ja aina, kun kuulee sanan "KYLLÄ" voi taputtaa.
- **Jukka Wieslanderin & Sven Nordqvistin Mimmi-Lehmä** kirjoihin voi keksiä jonkin liikkeen aina, kun varis sanoo "Kraak", esimerkiksi hypähdyksen.
- **Mikko Kunnas: Noksu puutarhassa.** Aina, kun mainitaan "Noksu" voi esimerkiksi taputtaa polviin ja aina, kun mainitaan "Nupi", voi esimerkiksi tehdä aallon.

Keksikää itse lisää liikkeitä ja tutkikaa, missä kirjoissa tietyt sanat ilmestyvät usein.

Valmistelut: Laittakaa Launon kotiin Launo ja valittu kirja. Laulakaa Launolle ja kurkatkaa Launon kotiin. Kertokaa sitten lapsille, mitä minkäkin sanan kohdalla lukuhetkessä tehdään. Aloittakaa lukuhetki ja pitäkää hauskaa!

KUVA: ELISE RAJALA

Lukuhetkien

RIKASTUTTAMINEN JA JATKAMINEN

Lukuhetkiä voi rikastuttaa myös tuomalla niihin mukaan kirjaan liittyviä asioita.

Esimerkiksi kirjaan

- **Sanna Pelliccioni: Onni-Poika keittiössä.**

Voi tarinan rikastuttamista varten laittaa pieniin purkkeihin erilaisia tuoksuvia mausteita, kuten

- oreganoa
- vaniljasokeria
- kanelia

Lasten voi antaa nuuhkia mausteita.

Samaa tarinaa voi jatkaa vielä myös siten, että leivotaan omat pikkupizzat, tehdään hassut leivät tai dipataan hedelmiä suklaaseen. Samalla voidaan muistella kirjan tapahtumia. Mikäli lapset innostuvat kovasti kokkailusta, voidaan kirjastosta seuraavalla kerralla etsiä lasten kokkirjoja. Jos taas lapset innostuvat kovasti esimerkiksi hassujen leipien tekemisestä, voidaan niistä ottaa kuvia ja tehdä kuvien avulla oma "Hassujen leipien kirja", johon laitetaan leivistä kuvat ja lisätietoa.

Valmistelut: Laittakaa Launon kotiin Launo, Onni-poika keittiössä -kirja ja maustepurkit. Laulakaa Launolle ja kurkatkaa Launon kotiin. Kertokaa, että selvästi mausteet liittyvät jotenkin päivän satuun. Aloittakaa sitten lukeminen ja tuoksetelkaa välissä mausteita.

Tutustutaan

LAUNON KAVEREIHIN

Nyt päästään tutustumaan erilaisiin eläimiin mielenkiintoisella tavalla. Kaikki nämä eläimet ovat Launon kavereita ja esittelevät itsensä.

Eläimiä on yhteensä 17. Saatte itse päättää, miten monesta Launon kaverista luette kerralla. Kaikkiin eläimiin on olemassa kortit, jotka kertovat kyseisistä eläimistä. Korttien toisella puolella on eläimen kuva, jotta lapsilla on jotain katsomista, kun aikuinen lukee kortista eläimen tietoja. Tehtävän voi jakaa siten, että jotkut lapsista nostavat kassista eläimen ja jotkut lapsista etsivät kyseisestä eläimestä kertovan kortin. Tällä tavoin saadaan jaettua hyvin lapsille tekemistä. Mikäli aikaa on pidemmälle tuokiolle, voivat kaikki lapset nostaa eläimen pussista ja aikuinen voi etsiä eläimeen liittyvän kortin. Valitkaa sopiva tapa toimia myös ryhmäkoon mukaan.

Valmistelut: Laittakaa Launon kotiin valmiiksi Launo ja lelukassi, jossa ovat eri eläimet. Laittakaa Launon kotiin myös erilliset kortit, jotka kertovat eri eläimistä. Laulakaa Launolle ja kurkatkaa sitten Launon kotiin. Sopikaa, kuka nostaa eläimiä ja kuka etsii kortteja. Sitten voitte aloittaa eläimiin tutustumisen.

Mikäli lapset innostuvat eläimistä, hakekaa kirjastosta lisää eläinkirjoja tai etsikää internetistä tietoa eläimistä. Monista näistä eläimistä on myös hauskoja YouTube-videoita olemassa, joiden avulla voitte tutustua eläimiin vielä paremmin.

Sadutusta

ERI TAVOILLA

Sadutuksessa aikuinen kuuntelee lasten tarinoita ja kirjoittaa ne sanatarkasti ylös. Sen jälkeen aikuinen lukee lapsen tuottaman tarinan lapselle ja lapsen on vielä mahdollista tehdä tarinaan muutoksia. Lapsi voi myös piirtää ensin ja kertoa tarinansa sitten piirustuksensa kautta.

Sadutusta voi tehdä kolmella eri tavalla:

Perussadutuksessa lapselle ei anneta valmista aihetta.

Aihesadutuksessa kertoja ideoi aiheen ja sadutus sadutetaan yhdessä.

Sadutusdokumentoinnissa saduttaja kirjaa lasten nähden, mitä lapset tekevät ja sanovat. Aikuinen lukee lopulta kirjoittamansa tekstin lapsille ja lapset voivat tehdä siihen vielä muutoksia ja korjauksia.

Valitse jokin sadutustapa.

Jos valitset aihesadutuksen, voit valita aiheeksi esimerkiksi jonkin tv-sarjan hahmon/hahmot, jotka lasta kiinnostavat. Voit valita myös ajankohtaisia asioita, kuten pääsiäispupun seikkailut. Pistäkää sadutukset talteen, niitä on hauska lukea myöhemmin.

Valmistelut: Laittakaa Launon kotiin Launo, paperia/vihko ja kynä. Laulakaa Launolle ja kurkatkaa Launon kotiin. Selittäkää sitten lapsille, miksi Launon mukana on kynä ja paperia. Kertokaa lapsille, mitä sadutus on. Aloittakaa saduttaminen. Voitte myös jakaantua pienempiin ryhmiin.

Lasten kerrontataidot

Kerronnassa kuvataan kielellisesti joko todellista tai mielikuvitukseen pohjautuvaa tapahtumaa.

Lasten kerrontataitojen kehittämisessä pääsee hyvään alkuun seuraavilla kirjoilla:

- Eetu, Iitu ja kertomattomat tarinat.
- Mitäs nyt, Eetu ja Iitu? Keksitään yhdessä ratkaisuja.

Molemmissa kirjoissa kirjailijat ovat Mäkinen, Suvanto ja Ukkola.

Kirjoista löytyvät hahmot, jotka olen tulostanut ja päällystänyt käyttöä varten. Ne ovat liitteenä.

Valmistelut: Jos pidätte kerrontatuokion valmiiden hahmojen ja kirjojen avulla, laittakaa Launun kotiin kyseinen kirja ja laminoidut hahmot. Laulakaa ensin Launun laulu ja katsokaa sitten yhdessä lasten kanssa, mitä Launun kodista löytyy. Jakakaa hahmoja lapsille ja aloittakaa tarinoiden kehittäminen pienissä ryhmissä. Aikuinen voi halutessaan kirjata tarinoita ylös.

Voitte myös tulostaa esimerkiksi Pixabaysta lisää kuvia, päällystää ne ja tehdä siten lisää hahmoja tarinoiden kerrontaa varten.

Vinkki: Lapset voivat keksimiensä tarinoiden pohjalta valmistaa myös nukketheateriesityksiä hahmojen avulla. Viettäköö oma teatteripäivä ja rakentakaa pöydästä näyttämö, jonka taakse esiintyjät pääsevät piiloon ja tikkujen päässä olevat paperinuket tai muut hahmot vain näkyvät.

Tarinakortit

Lasten kerrontaitojen kehittämiseen voi hyödyntää myös päällystettyjä kuvakortteja, joiden avulla lapset voivat tarinoita kehittää.

Tulosta erilaisia kuvia esimerkiksi Pixabaysta ja päällystä ne, jotta ne kestävät paremmin kulutusta. Olen tulostanut ja päällystänyt jo muutamia kortteja, jotta pääsette hyvään alkuun. Tulostakaa kuvakortteja lisää lasten kiinnostusten pohjalta. Voitte halutessanne käyttää myös erilaisia valokuvia, joita on päiväkodissa otettu.

Lapset voivat valita haluamansa kortit ja kehittää niiden avulla tarinan. Kortit voidaan järjestää pöydälle siihen järjestykseen, jossa ne tulevat tarinassa esiin.

Tuokion eteneminen: Laulakaa Launun laulu. Ottakaa esiin Launun koti, johon on laitettu kasa erilaisia kuvakortteja sekä Launo. Kertokaa lapsille, mitä kuvakorttien avulla on tarkoitus tehdä ja antakaa lasten aloittaa tarinointi esimerkiksi pienryhmissä. Käykää lopuksi tarinoita yhdessä läpi.

Näyttelyhetkiä

KOLMEN TARINAN POHJALTA

Draamallisia keinoja kannattaa tuottaa kirjallisuuskasvatukseen, koska ne edistävät kaikkien kielen- ja lukutaidon osa-alueiden kehitystä. Lisäksi lapsi saa draamallisissa menetelmissä ilmaista itseään ja toimia ryhmässä. Se edistää myös keskittymistä, muistamista ja juonellisen kokonaisuuden hallintaa.

Valmistelut: Laittakaa Launon kotiin Launo, kyseinen kirja, jonka tarinan olette valinneet ja näyttelyrekvisiittaa. Kaikkia rekvisiittoja ei tarvitse Launon kotiin laittaa, voitte kerätä niitä myös muualle valmiiksi. Laulakaa Launolle ja kurkatkaa Launon kotiin. Lukekaa satu, jos ette ole sitä vielä lukeneet, ja aloittakaa sen jälkeen sadun näyttelemisen.

Olen tehnyt liitteeksi kolmesta sadusta näytelmärunгон, joita voitte lähteä toteuttamaan.

Ensimmäinen näytelmä: Kolme toivomusta. Kirjasta Hanhiemon satuaarre.

Lyhyt näytelmä, jossa lapset voivat olla vuorollaan puunhakkaaja, haltija ja puunhakkaajan vaimo.

Vinkki: Keksikää lasten kanssa erilaisia asioita, joita voi tapahtua puunhakkaajan vaimolle. Aluksi voi kasvaa makkara nenänpäähän, sitten vaikka apina kainaloon tai mitä vain sattuu päiväkodin tavaroista löytymään!

Näyttelyhetkiä

KOLMEN TARINAN POHJALTA

Toinen tarina: Possun hauskat vieraat. Teksti: Byron Jackson, kuvitus Richard Scarry. Kirja on osa Tammen kultaiset kirjat -sarjaa.

Tähän on mahdollista osallistua useampia lapsia kerralla. Yksi on possu, yksi possun äiti ja lisäksi tarinassa on useita syntymäpäivävieraita.

Vinkki: Tarinaan voitte keksiä syntymäpäivävieraita niin paljon kuin on osallistuvia lapsia. Käyttäkää kaikkia materiaaleja, mitä päiväkodista löytyy ja keksikää hahmoja. Jokainen hahmo pyytää jotain tavaraa Possulta, mitä päiväkodista löytyy.

Kolmas tarina:

Kettu ja kirjava kana. Kirjasta Hanhiemon satuaarre.

Tässä näytelmässä esiintyvät kerrallaan Kettu, Ketun emo ja Kirjava kana.

Lisäksi aikuinen toimii kertojana. Kun lapset oppivat tuntemaan näytelmää paremmin, voi olla, että kertojaa ei enää niin paljon tarvita. Sanantarkasti ei siis tarvitse näytelmän mukaan mennä.

Lukekaa ensin esitettävä tarina oikeasta kirjasta, jotta lapset pääsevät tutustumaan siihen kunnolla!

Äänisatujen tekeminen

Äänikirjat ovat nykyaikaa, ja oman äänikirjanne voitte tehdä myös itse!

Valitkaa ensin lapsille mieluinen kirja.

Valitkaa sitten jokin äänimerkki. Se voi olla taputus tai jokin soitin, joka päiväkodista löytyy.

Aikuinen lukee kirjan ja aina, kun on aika kääntää sivua, päästetään sovittu äänimerkki. Lapset ovat mukana nauhoitushetkessä tekemässä ääntä.

Lapset voivat kuunnella kirjaa nauhoitteelta ja aina äänimerkin tullessa, he tietävät, että on aika kääntää sivua.

Tehkää äänisatuja vaikka useistakin kirjoista!

Valmistelut: Laittakaa Launon kotiin Launo ja esimerkiksi tabletti, jolla sadut nauhoitatte. Voitte laittaa myös äänitettävät kirjat Launon kotiin. Toinen vaihtoehto on, että kirjoja on hyvin saatavilla ja annatte lasten valita äänitettävät kirjat. Laulakaa Launolle, kurkistakaa Launon kotiin ja kertokaa lapsille, että nyt tehdään itse äänisatuja. Päätäkää, mikä merkkiäänä tehdään, kun sivu pitää kääntää.

Omien kirjojen tekeminen

Tehkää omia kirjoja ottamalla ja tulostamalla valokuvia ja liimamalla ne sitten esimerkiksi kartongista tehtyyn kirjaan.

- Lapset voivat valita kirjan hahmot lelujen joukosta.
 - Sen jälkeen he voivat asetella leluja haluamiinsa paikkoihin
 - Aikuinen ottaa lasten tahtomia kuvia hahmoista ja tulostaa ne
 - Lapset saavat asetella kuvat haluamallaan tavalla ja haluamassaan järjestyksessä kartonkikirjaan.
 - Lapset voivat sanoa hahmoille vuorosanoja tai pohjustaa muuten tarinaa kirjaan ja aikuinen kirjaa ne ylös.
 - Lopputuloksena on hieno kirja kuvilla ja tarinalla.
- Antakaa lasten tehdä esimerkiksi pienryhmissä omat kirjansa.

Valmistelut: Laittakaa Launon kotiin Launo ja valmiiksi tehdyt kartonkikirjat. Laulakaa Launolle, kurkistakaa Launon kotiin ja kertokaa lapsille, mitä on tarkoitus tehdä.

Jos sadun keksimisessä on alkuun haasteita, tässä on runkoa, jonka mukaan tarina voi edetä:

- Olipa kerran... (ketkä tarinassa esiintyvät?)
- Eräänä päivänä...(miten tarina alkaa, missä se tapahtuu?)
- Siitä seurasi, että...(mitä sitten tapahtui?)
- Sen jälkeen...(tapahtuiko vielä jotain muuta?)
- Lopulta...(miten tarina loppuu?)

Vinkki! Jos laminoitte valokuvia tai lehdistä leikattuja kuvia, voitte kirjoittaa tussilla vuorosanoja kuviin. Jos haluatte muuttaa tarinaa, pyyhkitte vain tekstin pois ja kirjoitatte uuden! Sama onnistuu, jos laitatte kuvat kansioihin tarkoitettuihin muovitaskuihin.

Satuseikkailu salissa

Satuseikkailu: Pikkudinon pelastusoperaatio

Satuseikkailussa hyödynnetään liikuntasalista löytyviä tavaroita.

Tässä tarvitaan:

- lattialle laitettavat muotokuviot (neliö, ympyrä, kolmio)
- penkki tasapainoilua varten
- jumppamattoja
- maali ja palloja niin, että kaikille riittää
- kolmeen osaan irtoava este
- hyppyteline
- dinosaurus, joka pelastetaan
- halutessanne voitte tulostaa lapsille diplomit, jotka annetaan lopussa. Siihen löytyy malli erillään olevan satuseikkailun lopusta.

Aikuinen käy ensin valmistelemassa radan ja laittaa oikeat tarinakortit oikeille pisteille.

Satuseikkailusta on tehty erilliset tarinakortit, jotka viedään kullekin pisteelle. Kortit on numeroitu.

Tuokion alkuun: Viekää myös Launon koti saliin valmiiksi. Laittakaa Launon kotiin Launo ja ensimmäinen kortti, jossa on esitarina. Laulakaa Launolle, kurkistakaa Launon kotiin ja lukekaa esitarina. Kertokaa, että nyt lähdette satuseikkailulle saliin! Sitten lähtekää etenemään tarinaa piste kerrallaan! Pitäkää hauskaa! Lopuksi lapsille voidaan antaa tarinaseikkailudiplomit, kun he ovat pelastaneet Pikkudinon!

Satujummat

Nyt satujumpataan!

Satujummat ovat mainio tapa kuluttaa aikaa! Satujumpassa päästään yhdessä sukeltamaan sisälle tarinaan, mutta siinä lapset saavat samalla lisäksi toteuttaa itseään liikkumalla.

Olen tehnyt kolme erilaista satujumppaa tämän oppaan liitteeksi.

Ensimmäinen satujumppa on "Launon satujumppa", toinen on nimeltään "Joulujumppa" ja kolmas "Eläinpuistossa".

Tuokion kulku: Laittakaa Launon kotiin valmiiksi Launo ja satujumppa (tai vaikka kaksi), jonka aiotte toteuttaa. Kutsukaa Launo esiin Launon laululla ja kurkistakaa kotiin. Kertokaa lapsille, että Launo on valmistellut heille oman satujumppahetken. Ja sitten vain jumppaamaan! Jos haluatte jumpan jälkeen rauhoittua, voivat lapset mennä makuulle ja kuunnella samalla jonkun sadun. Voitte myös tehdä satujumpan jälkeen esimerkiksi satuhierontaa. Laittakaa kaikki tarpeellinen Launon kotiin ennen tuokiota, niin lapset näkevät, mitä kaikkea on tulossa.

Rentoudutaan satuhieronnassa

Nyt rentoudutaan!

Lapset nauttivat satuhieronnoista, koska silloin he saavat aikuiselta ihanaa läheisyyttä. Samalla he saavat kuunnella kiehtovaa satua ja rauhoittua.

Olen tehnyt oppaan liitteeksi kaksi erilaista satuhierontaa, joita voitte käyttää tuokioissa. Ensimmäinen on nimeltään "Launon uni" ja toinen "Siilin vapaapäivä".

Lukekaa satuhieronnat rauhallisesti läpi ja siirtykää satuhieronnasta kohdasta toiseen samalla satua lukien.

Valmistelut: Laittakaa Launon kotiin Launo ja satuhieronta/satuhieronnat. Voitte aloittaa tuokion jälleen Launon laululla ja ottamalla sitten esiin Launon kodin. Kertokaa sitten lapsille, mitä tuokiossa tapahtuu. Satuhieronnan jälkeen voitte jatkaa vielä sudeilla selkien sivelyä rauhallisen musiikin tahdissa.

Lorukortit metsäretkelle

Tässä tuokiossa lähdetään metsäretkelle.

Olen tehnyt liitteeksi lorumuotoisia metsäkortteja, jotka liittyvät asioihin, joita metsässä voi nähdä etenkin silloin, kun lumet ovat lähteneet. Tein kortit lorumuotoon, koska lorut kehittävät lapsen muistia, kieltä ja sanavarastoa. Lisäksi ne tukevat lapsen oppimisen kehittymistä.

Ensimmäinen kortti on numeroitu, koska siinä kerrotaan tulevasta tuokiosta. Kortissa on seuraava loru:

"Ulos on hauska mennä säällä kuin säällä,
on sen jälkeen aina paremmalla päällä.
Laittakaa siis vaatteet ylle,
niin lähdetään kävelylle."

Tuokion kulku: Laitetaan Launon kotiin Launo ja ensimmäinen lorukortti. Lauletaan Launolle. Sitten lapset pääsevät katsomaan, mitä Launon kodista löytyy. Aikuinen käy ripustamassa lorukortteja valmiiksi metsään sinne, minne he ovat päättäneet mennä. Lapset saavat havaita metsästä lorukortit, jonka jälkeen aikuinen lukee ne. Sitten yhdessä mietitään vastauksia lorukortissa olevaan kysymykseen. Kerätään kortit mukaan samalla, kun ne löytyvät. Kortit kannattaa laittaa siten, että montaa korttia ei näy kerralla, vaan kortteja löytyy ikään kuin ripotellen polun varrelta. Tällä tavalla kaikki eivät hajaannu eri paikkoihin. Lopuksi tietenkin vapaata leikkiä luonnossa.

Launun reissuvihko

Voit viedä Launun vierailulle kotiisi!

Voitte halutessanne tehdä Launosta kiertävän kaverin, jonka saa viedä kotiinsa vierailulle yön yli.

Launolle pakataan tuolloin mukaan Launun oma reissuvihko, johon lapsi voi itse piirtää, mitä on kotonaan Launun kanssa tehnyt. Myös lapsen huoltaja voi kirjoittaa vihkoon Launun vierailusta.

Launun reissuvihkoa voidaan sitten myöhemmin tutkia ja lukea tarkemmin koko ryhmän kanssa yhdessä.

Vaihtoehtoisesti voitte myös ottaa Launoa mukaan eri paikkoihin ja kirjoittaa Launolle päiväkirjaa, jota myöhemmin lueskelette.

KUVA: PIXABAY

Launon kirjavinkit

Launo kävi kirjastossa vierailulla ja keräsi kirjoista pienen vinkkilistan:

- Perkiö & Pelliccioni : Kiitos! Sanoi Leijona. Loruja lasten arkeen. Ihania loruja, jotka ovat lähellä lasten arkea. Niitä voi ottaa osaksi varhaiskasvatuksen arkea.
- Daynes & Pym: Fiksut Fatkat -kirjasarja. Hyviä kirjasarjan kirjoja esim. "Mitä tunteet ovat?", "Miksi jakaminen on reilua?" ja "Miten eläimet puhuvat?". Ihania luukkukirjoja, joiden luukkujen alta löytyy mielenkiintoisia faktoja.
- Hurme & Junntila: Maailman napa. Loruja, joiden mukana voi pienimpien ja miksei myös isompien lasten kanssa leikkiä.
- Skriver: Aatu ja sininen traktori. Ihana kirja oikeilla kuvilla niille, joita traktorit kiinnostavat.
- Kekäläinen & Niemensivu: Valpuri ja vaarallinen aamupuuro. Hauska tarina siitä, mitä kaikkea aamupuuro voisi olla (vaikka lopulta se on kyllä aivan tavallista puuroa).
- Sanna Pelliccionin Onni-poika -kirjat. Helposti luettavia kirjoja useista hyvistä aiheista.
- Obele: Pikkuisen pihan porukka. Kirjassa esitellään pihan porukkaa tavalla, joka voi innostaa tekemään esittelyitä myös omasta porukasta.
- Penna: Unto yökodissa. Tässä kirjassa ei mennä päiväkotiin, vaan yökotiin.

Launun kirjavinkit

Vielä muutama vinkki:

- Savisaari & Ruohonen: Niilo kylvää.
Hyvä kirja esimerkiksi ennen rairuohon kylvämistä tai muita kylvökokeiluja.
- Mitton & Parker: Sademetsän elämää.
Kiva kirja, jossa saa etsiä asioita kuvista.
- Rentta: Eläinseikkailijat. Topias ja syvänmeren salaisuudet.
Ihana kirja, jossa tutustutaan mereen ja esitellään myös sitä, miksi ei saa roskata.
- Lee: Älä avaa tätä kirjaa.
Hauska kirja, joka ei mukamas halua tulla luetuksi.
- Happonen & Utti: Piste.
Tämäkin on hauska kirja pisteestä ja siitä, miten kiehtovia tarinat ovat.
- Kalm & Mallius: Hyvä kaveri.. Ystävyiden supervoimat.
Ihana kirja, jossa on monia pikkutarinoita ja viisauksia ystävydestä.
- Kuusela: Ympyräiset-kirjasarja. Pelokas Pingviini ylittää itsensä.
Ympyräiset-kirjasarja käsittelee ihanasti tunteita.
- Pöyhönen & Livingston: Fanni ja ihmeellinen tunnelämpömittari. Tunnesäätelyn harjoittelu.
Muitakin Fanni-tunnetaitosarjan kirjoja kannattaa lukea.
- Ertimo & Pelliccioni: Mennään piiloon. Tutkitaan näkymätöntä.
Ihanasti kuvitettu ja kirjoitettu pieni tietokirja.
- Lumme: Viidakon väki ja ihmeellinen sininen.
Tässäkin kirjassa kannustetaan pitämään huolta luonnosta.

Launun linkkivinkit

- <http://myllytonttu.fi/>
Digitalinen tarina Myllytontusta
- <https://lastenkirjainstituutti.fi/>
Lastenkirjainstituutti julkaisee paljon tietoa lasten- ja nuortenkirjoista. Lisäksi sivuilta vo ilöytää mm. erilaisia verkkonäyttelyitä kirjoihin liittyen. Kannattaa myös pitää silmällä tulevia seminaareja ja luentoja.
- <https://www.yostaja.fi/>
Verkkosivut, joilta löytyy mm. runorobotti ja erilaista materiaalia, kuten riimipelikortit (löytyy mielikuvistuskoulu-yläotsikon alta).
- <https://areena.yle.fi/audio/1-4580180>
Pikku Kakkosen satuaarteet -podcast. Äänisatuja.
- <https://iltasatu.org/satu/metsasatuja-pieni-kuusi/>
Kulmalan & Ahoniemen satu, jonka voi lukea verkkoselaimessa.
- <https://www.youtube.com/watch?v=3IKb2ouIDq4&t=143s>
Peppi Pitkätossu -tarina videon ja tekstien kera.
- <https://www.youtube.com/watch?v=dfWsvLHqy0&list=PLLWiiubKdQ9GRREJBWQb3RowwNTfa2Vmu&index=4>
Aakkoset jumpaten, löytyy useita videoita.
- <https://hyvinvoivaperhe.fi/category/perheille/satuhieronta/#>
Tietoa satuhieronnasta, Taikapuu-niminen satuhieronta ja vinkkejä oman satuhieronnan kirjoittamiseen.
- <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2020/07/10/rentoudu-nallen-kanssa-pikku-kakkosessa>
Lyhyitä, rauhoittavia kuuntelutarinoita.
- <https://blog.edu.turku.fi/vakadigi/kosketustaulu/esiopetus-ja-viiskarit/>
Turun kaupungin listaamia vinkkejä : kielten rikas maailma.
- <https://sites.utu.fi/iki-taru/perhelukeminen/hyppy-tarinoihin-kirjanen/>
Hyppy tarinoihin -kirjanen, joka kertoo lukemisen merkityksestä.

Loppusanat

Kiitos, kun tutkitte tämän oppaan läpi! Nyt sitten vain toteuttamaan tuokioita ja nauttimaan kirjallisuushetkistä yhdessä lasten kanssa.

Kehittäkää lisää omanlaisianne tuokioita ja innostakaa lapsia kirjallisuuden pariin. Voitte esimerkiksi askarrella lukutoukan tai Launon tassunjälkiä, joiden keskelle kirjoitatte lukemienne kirjojen nimiä. Kasvattakaa sitten lukutoukkaa tai lisätäkää tassunjälkiä seinällä ja ihailkaa, miten monista kirjoista olette saaneet nauttia.

Lukutuokio ei tarvitse ihmetekoja ja kirjat mahtuvat moneen hetkeen arjen keskellä. Lisäjännitystä tuo, jos välillä luetaan vaikka pihalla tai luontoretkellä, mutta tärkeintä lukemisessa on yhdessäolo ja satujen innostava maailma.

Kiitos

Lähteet

- Aerila, J–A. & Kauppinen, M. 2021. Kirjasta kaveri: sytykkeitä lukijaksi kasvamiseen. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.
- Arvola, P. & Mäki, S. 2009a. Mitä lasten ja nuorten kirjallisuusterapia on? Teoksessa: Mäki, S. & Arvola, P. 2009. Satu kantaa lasta. Opas lasten ja nuorten kirjallisuusterapiaan 1. Porvoo: WS Bookwell Oy.
- Arvola, P. & Mäki, S. 2009b. Lapsi tarvitsee juuret voidakseen kasvaa. Teoksessa: Tarina tukee lasta. Opas lasten ja nuorten kirjallisuusterapiaan 2. Porvoo: WS Bookwell Oy.
- Haapala, S. & Ukkola, S. 2020. Lapsen kielenkehitys – Vuorovaikutuksen, leikin ja luovuuden merkitys. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy
- Heikkilä–Halttunen, P. 2015. Lue lapselle! Opas lasten kirjallisuuskasvatukseen. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy.
- Lue lapselle 2021. Lukulahja lapselle – Vaikuttavuustutkimuksen tulokset. [Verkojulkaisu]. [Viitattu 14.8.2021]. Saatavana: <https://luelapselle.fi/lukulahja-lapselle-vaikuttavuustutkimus/>
- Lukukeskus 2022. Eduskunta myönsi rahoituksen Lukulahja lapselle -kirjaohjelmalle. [Verkojulkaisu]. [Viitattu 8.3.2022]. Saatavana: <https://luelapselle.fi/eduskunta-myonsi-rahoituksen-lukulahja-lapselle-kirjaohjelmalle/>
- Mäki, S. & Arvola, P. 2009a. Satu hoitaa lapsen mieltä. Teoksessa: Mäki, S. & Arvola, P. 2009. Satu kantaa lasta. Opas lasten ja nuorten kirjallisuusterapiaan 1. Porvoo: WS Bookwell Oy.
- Mäki, S. & Arvola, P. 2009b. Tarinat tukevat somaattisesti sairasta lasta. Teoksessa: Mäki, S. & Arvola, P. 2009. Satu kantaa lasta. Opas lasten ja nuorten kirjallisuusterapiaan 1. Porvoo: WS Bookwell Oy.
- Mäki, S. & Arvola, P. 2009c. Kirjallisuusterapia lasten ja nuorten pahoinvoinnin ennaltaehkäisijänä. Teoksessa: Tarina tukee lasta. Opas lasten ja nuorten kirjallisuusterapiaan 2. Porvoo: WS Bookwell Oy.
- Nurmilaakso, M. & Välimäki, A–L. (toim.) 2011. Lapsi ja kieli. Kielellinen kehittyminen varhaiskasvatuksessa. Opas 13. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Helsinki: Unigrafia Oy – Yliopistopaino.
- Suvanto, A. & Ukkola, S. 2020. Lastenkirjallisuus alle kouluikäisen lapsen kehityksen tukena. Teoksessa: Niemitalo-Haapola, E., Haapala, S. & Ukkola, S. 2020. Lapsen kielenkehitys – Vuorovaikutuksen, leikin ja luovuuden merkitys. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.
- Suvilehto, P. 2020. Oi ihana satu. Lasten ja nuorten kirjallisuusterapia. Helsinki: Avain.
- Välimaa, T. & Haapala, S. 2020. Kuuntelutaidot. Teoksessa: Niemitalo-Haapola, E., Haapala, S. & Ukkola, S. 2020. Lapsen kielenkehitys – Vuorovaikutuksen, leikin ja luovuuden merkitys. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.
- Kuvat ovat Canvan kuva-arkistosa. Poikkeuksena kuvat, joiden vieressä lukee Pixabay tai Elise Rajala.

Litteet

Launon laulu	35
Launon kirje	36
Launon eläinkaverien kortit	37
Näytelmät (3kpl)	71
Pikkudinon pelastusoperaatio - satuseikkailu	78
Satujummat (3kpl)	85
Satuhieronnat (2kpl)	91
Metsälorukottien lorut	95

Lauletaan samassa tahdissa kuin ”Maijall’oli karitsa”

Launo tahtoo lukea, lukea, lukea,
Launo tahtoo lukea, meidän kanssamme.

Tutustutaan siis satuihin, satuihin, satuihin,
tutustutaan siis satuihin, Launon matkassa.

Tule jo Launo esille, esille, esille,
tule jo Launo esille, niin saadaan aloittaa!

(Kutsuhuutoja: ”Tule esiin, Launo!”
”Aloitetaan, Launo!”
”Leikitään jo Launo!”)

Hei, olen Launo Lukkiainen

Mukava tavata teidät kaikki! Olen lukemisesta innostunut laiskainen ja haluan viettää teidän kanssanne hauskoja hetkiä tarinoiden parissa. Nautin rauhallisista lukuhetkistä, mutta toki aina tarinoiden ei tarvitse olla pelkkää lukemista, vaan tarinoiden kanssa voi pitää muutenkin hauskaa! Katsotaan, mitä kaikkea keksimme.

Tiedättekö muuten, millainen eläin laiskainen on? No, me laiskaiset olemme melko hitaita ja voimme vaikuttaa suorastaan uneliailta. Itse asiassa olemme maailman hitaimpia nisäkkäitä, joten voittaisitte minut helposti juoksukisoissa. Nautin puussa olemisesta ja vietänkin puussa suurimman osan ajasta, sillä siellä minun on myös helpompi liikkua. Tulen puusta alas vain noin kerran viikossa pissalle ja kakalle, se riittää minulle. Sitten palaan taas takaisin puuhun. Puussa minun on myös turvallisempi olla. Mikäli minun pitäisi maassa juosta karkuun, on huippunopeuteni noin 2 metriä minuutissa, että tekin taidatte päästä sen matkan paljon nopeammin! Onneksi minulla on sentään pitkät kynnet, joilla puolustautua. Kynteni auttavat minua myös pysymään puussa paremmin. Mutta se minusta, voimme jatkaa seuraavaksi muilla touhuilla.

Hauska tutustua, ja pidetään hauskaa yhdessä!

Terveisin, Launo Lukkiainen

OKAPI

Hei kaikille, olen Launun kaveri Olivia–Okapi!

Olen hieman erikoisen näköinen, koska takaosastani muistutan seepraan. Näettekö? Minulla on takaosassani ja jaloissani aivan kuin seepran raidat, mutta muuten olen rusehtava. Pääni sen sijaan muistuttaa kirahvin päätä ja kirahville olenkin sukua!

Syön lehtiä, oksia ja hedelmiä. Ne ovat herkkujani. Olen melko arka, joten juoksen herkästi karkuun, jos näen jotain pelottavaa. Minulla on hyvä kuulo- ja näköaisti, joten huomaan kyllä, jos yritätte tulla lähelle. Elän kuitenkin melko kaukana teistä, Afrikassa asti, joten tuskin te heti tänne tulette minua säikyttelemään.

Me Okapit olemme erittäin uhanalaisia, mikä tarkoittaa sitä, että meitä ei ole montaa. Meitä on vain noin 10 000–20 000 yksilöä, mikä on aika vähän, kun teitä ihmisiäkin on melkein 8 miljardia! Me myös elämme vain 20-30-vuotiaiksi. Onneksi meitä kuitenkin tiedetään suojella nykyään, se on mukavaa.

Mutta olipas kiva, että tutustuitte minuun! Terveisiä sinne kaikille!

Toivottelee, Olivia

**Tekstin tietolähteenä: Teksti: Wikipedia. <https://fi.wikipedia.org/wiki/Okapi>
Kuva: Canvan kuva-arkisto**

JÄTTILÄISKILPIKONNA

Hei kaikille, olen Julle-jättiläiskilpikonna, mukava tavata!

Minua ei turhaan sanota jättiläiskilpikonnaksi, sillä olen TODELLA iso! Voin painaa jopa yli 300 kiloa, joten minua ei ihan heti syliin nosteta! Minut tunnistaa helposti suuresta kilvestäni, joka on todella kova!

Launolla onkin ystäviä ympäri maata ja minä olen kotoisin Galapagossaarilta, joten olen Galapágoksenjättiläiskilpikonna. Hankalan pitkä nimi, eikö? Minun kotonani on kauniita rantoja ja ihanaa merivettä ja viihdyn siellä hyvin. Tykkään etenkin uimisesta, mutta välillä pitää tulla myös maalle. Maalle tulemme myös munimaan poikasemme. Munat ovat tennispallon kokoisia. Maalla kulkeminen on mielestäni melko työlästä ja olenkin maalla aika hidas. Pääset varmasti lujempaa kuin minä!

Me olemme uhanalaisia eli meitä ei ole paljoa, mutta saatamme sentään elää todella vanhoiksi, noin 150-vuotiaiksi asti. Joskus myös pidempään! Minun tätini Harriet oli kuuluisa jättiläiskilpikonna ja hän eli 175-vuotiaaksi. Setäni Jonathan sen sijaan on jo 184-vuotias! He ovat ehtineet nähdä vaikka mitä! Itse täytän kohta 100-vuotta 😊 Mitähän sitä tekisi? Laittaisinko 100 kynttilää salaattikakkuuni?

Meitä kilpikonnaa on monia eri lajeja, jotkut ovat pieniä ja toiset suuria. Jotkut osaavat myös hengittää peppunsa kautta, mikä on mielestäni vähän hassua, entä teistä?

No mutta, nähdään taas, terkuin Julle.

Tekstin lähteet:

Wikipedia. <https://fi.wikipedia.org/wiki/Gal%C3%A1pagoksenj%C3%A4ttil%C3%A4iskilpikonna>

Wikipedia. <https://fi.wikipedia.org/wiki/J%C3%A4ttil%C3%A4iskilpikonnat>

Halonen, A. 2018. <https://www.iltalehti.fi/ulkomaat/a/201804132200875640>

Kuva: Canvan kuva-arkisto

PORO

Hei kaikille, olen poro ja nimeni on Sven, hauska tavata!

Monet voivatkin jo tunnistaa minut Frozen-elokuvista, joissa olen seikkaillut yhdessä Elsan, Annan, Kristoffin ja Olafin kanssa. Ne ovatkin olleet jännittäviä, mutta mukavia seikkailuja. Jotkut toiset porot puolestaan ovat kuuluisia Joulupukin poroja, mutta on myös olemassa aivan tavallisia poroja. Me porot olemme puolikesyjä ja tottuneita myös ihmisiin. Onkos teistä kukaan nähnyt poroja tai kenties mennyt poron vetämässä reessä? Olemme aika voimakkaita, koska jaksamme rekeäkin vetää.

Minä pärjään mainiosti kylmässä, koska minulla on todella lämmin karva! Karvani ovat onttoja eli niissä on tilaa sisällä ja ne eristävät lämpöä hyvin. Minulla on myös aika hienot sarvet, eikö vain? Tiesittekö, että kasvatan ne joka vuosi uudelleen? Onneksi ne kasvavat aika nopeasti, koska pidän sarvistani. Kaiken tämän lisäksi minulla on erinomaisen hyvä hajuaisti! Rakastan jäkälää, mutta sitä on talvella hankala nähdä kaiken lumen alta. Onneksi pystyn haistamaan jopa metrin paksuisen lumikerroksen alta, että onko kohdassa tarpeeksi jäkälää, jotta siitä kohtaa kannattaa alkaa kaivamaan! En halua kaivaa turhaan, siinähän kasvaisi vain nälkä liian suureksi. Parempi kaivaa vasta silloin, kun haistaa, että kohdassa on kunnolla jäkälää ja sitten ei muuta kuin herkuttelemaan!

Mutta se riittää minusta, käykää ihmeessä tutustumassa minun sukulaisiini joskus, poroja on Suomessa monessa paikassa!

Nähdään taas, terkuin Sven.

Kuva: Canvan kuva-arkisto

Tekstin tiedot: <https://paliskunnat.fi/poro/poro/>

TUTUSTUTAAN LAUNON KAVEREIHIN

RENGASHÄNTÄMAKI

Heippa, olen Make–rengashäntämäki, kiva tavata!

Aiemmin minua on kutsuttu myös kissamakiksi, mutta rengashäntämäki on mielestäni hyvä nimitys, koska hännässäni on todella kauniita renkaita. Liikkuessani pidän pitkää häntääni pystyssä, eikö se olekin hieno? Kiitos, sitä minäkin. Häntäni on pitkä, mutta muuten olen melko pieni, noin 38-45 cm pitkä.

Elän kaukana Madagaskarissa. Olet voinut kuulla paikasta, koska Madagaskarin pingviinit ovat tehneet joitakin elokuvia ja kirjoja. He ovat tulleet niistä aika kuuluisiksi. Minä itse tykkään viettää aikaani maalla, puussa ja pensaissa. Yksin en viihdy, vaan olen mieluiten isossa laumassa, koska muiden seurassa on mukavaa ja turvallista.

**Sellainen minä olen, terveisiä täältä Madagaskarista!
Toivottelee, Make.**

Kuva: Canvan kuva-arkisto

Tekstin tiedot: <https://fi.wikipedia.org/wiki/Rengash%C3%A4nt%C3%A4maki>

NENÄAPINA

Kuva: Pixabay

Heippa, minä olen Nelson–nenäapina, kiva nähdä!

Mitä mahdoitte ensin huomata, kun näitte minut? Hienon värini? Kauniit silmäni? Vai kenties mahtavan nenäni? Nenäni on kyllä erityisen hieno ja erottaa minut muista apinoista. Nuorilla nenäapinoilla nenä on vielä pystyssä, mutta vanhoilla uroksilla nenä voi roikkua jopa alaleukaan saakka! Välillä minun voi olla hankala jopa syödä, koska nenäni on tiellä. Silloin minun pitää siirtää nenääni toisella kädelläni, jotta saan ruokaa suuhuni.

Osaatteko kuvitella sellaista tilannetta, että nenänne olisi ruokailun tiellä? Lajimme naarailta nenät eivät ole aivan niin isoja.

Me nenäapinaurokset pidämme usein kovaa meteliä! Huutelemme "Honk-he-honk"! Kokeile sinäkin, "honk-he-honk"! Ja vielä kerran!
Hienosti meni!

Vietän suurimman osan ajastani puussa syömässä lehtiä ja hedelmiä, mutta tykkään myös uimisesta ja sukeltamisesta. Osaan tehdä hienoja uimahyppyjä, usko pois!

No, nähdään taas, hauskaa päivää sinne! Terkuin, Nelson.

Tekstin tiedot: <https://tunturisasi.com/apinat/nenaapina.htm>

VESINOKKAELÄIN

Kuva: Pixabay

Heippa, olen Venni–Vesinokkaeläin, hauska tutustua!

Olen kotoisin Australiasta ja sukuani asuu myös Tasmaniassa. Australiaan on Suomesta pitkä matka, lentokoneellakin matka kestää noin 25 tuntia! Onko kukaan teistä muuten ollut lentokoneessa?

Minä olen melko pieni, noin 43-50 cm pitkä. Voitte tutkia mittanauhalla, miten paljon se on. Veikkaan, että te olette paljon pidempiä. Olen vähän hassun näköinen, koska näytän hieman majavalta, mutta nokkani on kuin ankalla. Ankkaa vesinokkaeläimet muistuttavat myös siinä mielessä, että naaraat munivat poikasensa. Poikaset muuten saavat äidiltään maitoa niiden vatsoissa olevista uurteista. Maito tulee uurteisiin ihon läpi, aikamoista!

Tykkään paljon uimisesta ja minulla onkin jaloissani räpylät, jotka ovat hyvä apu vedessä. Olen kuullut, että teillä ihmisillä ei ole räpylöitä, pitääkö se paikkansa? Vietän kuitenkin enimmäkseen aikaani maanpinnalla, kuten tekin.

Reviiri tarkoittaa omaa aluetta ja me vesinokkaeläinurokset puolustamme reviiriämme tarvittaessa. Meillä uroksilla on nilkoissa kannukset, joissa on myrkyä, jota voimme puolustuksessa käyttää. Ihmiselle myrkyä ei ole vaarallista, mutta se sattuu paljon. Tykkään kuitenkin kulkea mieluummin silloin, kun on rauhallisempaa eli yö- ja hämäräaikaan.

**Mutta terveisiä sinne kaukaiseen Suomeen täältä Australiasta!
Terkuin, Venni.**

Tekstin tiedot: <https://elaimet.fandom.com/fi/wiki/Vesinokkael%C3%A4in>

SEEPRA

Heippa, olen Selma–seepra, kiva tavata!

Kerron teille hieman meistä seeproista. Meidät tunnistaa varmasti helpoiten näistä hienoista musta-valkoisista raidoista, eikö vain? Raidoillemme on etsitty järkevää syytä, mutta siitä ei ole päästy yksimielisyyteen, miksi meillä nämä kauniit raidat on. Jotkut epäilevät, että ne suojaavat kärpästen ja paarmojen puremilta ja toisten mielestä raitakuvio voi hämätä saalistajia. Raidat ovat jokaisella seepralla yksilölliset, aivan kuten teillä ihmisillä sormenjäljet, joten on myös ajateltu, että raitojen avulla seeprat tunnistavat toisensa. Lisäksi on pohdittu sitäkin, että raidoitus suojaa Afrikan paahtavalta kuumuudelta. No, oli syy sitten mikä vain, niin minun mielestäni raidat ovat hienot, entä teistä?

Me seeprat viihdymme hyvinkin suurissa laumoissa ja olemme riehakkaita ja meluisia kavereita!

Olipa kiva tavata, nähdään taas! Terkuin, Selma.

Testin lähteet: <https://fi.wikipedia.org/wiki/Seepra>

<https://www.tunturususi.com/seeprat/>

Kuva: Canvan kuva-arkisto

KIRAHVI

Heippa, olen Kati-Kirahvi, hauska nähdä!

Minusta varmaan huomaa ensin pitkän ja kauniin kaulani, jonka ansiosta yletyn hyvin syömään korkealtakin puista lehtiä. Olen aika säikky eli säikähdän helposti ja silloin säntään juoksemaan! Juoksuni voi näyttää hieman hankalalta, mutta pääsen kuitenkin nopeasti eteenpäin, koska askeleeni voi olla jopa 4-5 metriä pitkä!

Minusta on kivaa, että yletyn korkealle ja saan otettua pitkiä askelia, mutta välillä mittasuhteeni ovat hieman hankalat. En viitsi usein mennä makuulteni, koska ylöspääseminen on todella hankalaa. Siis aivan todella, todella hankalaa! Menen makuulleni vain, jos tunnen oloni hyvin turvalliseksi. Nukunkin sen vuoksi hyvin vähän, aikuisena vain noin tunnin vuorokaudessa. Usein nukun lepuuttamalla niskaani selkäni päällä, koska se on paljon helpompaa kuin makuulleen meneminen.

Te ihmiset luulitte joskus, että olen melkein mykkä, mutta enpäs olekaan! Minun ääntelyni on vain toisinaan infraääntä, jota te ette pysty kuulemaan. Toki joskus ääntelen myös muilla äänillä, mutta harvemmin.

Tavataan taas myöhemmin, terkuin Kati!

Tekstin lähde: <https://www.tunturisusi.com/kirahvi/>

Kuva: Canvan kuva-arkisto

VIRTAHEPO

Hei, olen Ville–Virtahepo, kiva nähdä!

Olen melkoisen suuri eläin, eikö vain? Olenkin kolmanneksi suurin maalla elävä nisäkäs.

Lempipuuhaani on olla vedessä ja olen myös taitava sukeltaja. Pystyn sukeltamaan jopa 10 minuuttia! Usein myös torkun vedessä. En viihdy maalla pitkiä aikoja, koska ihoni kautta haihtuu helposti vettä, enkä sen vuoksi voi olla kauaa paahtaisen kuumassa ilmassa. Tykkään tulla pois vedestä vasta illemmalla, kun on viileämpää. Silloin alan etsimään ruokaa. Tykkään syödä esimerkiksi ruohoa. Kokooni nähden syön ihmeen vähän, mutta se johtuu siitä, että päivät lähinnä lojun vedessä ja haukottelen. Tykkäättekö te vain olla ja haukotella? Vai tykkäättekö tehdä muutakin?

Nähdään taas myöhemmin, terveisin Ville.

Tekstin lähde: <https://www.tunturisusi.com/virtahepo/>

<https://fi.wikipedia.org/wiki/Virtahepo>

Kuva: Canvan kuva-arkisto

NORSU

Heipä hei, olen Noora–Norsu, kiva tavata!

Minäpä se olen kaikista suurin maalla elävä nisäkäs! Minä myös painan eniten, voin painaa jopa 7000 kiloa! Pelkkä kärsäni voi painaa 140 kiloa! Lisäksi olen toiseksi korkein. Vain kirahvi on minua korkeampi.

Kärsäni on minulle hyvin tärkeä. Sen avulla voin muun muassa katkoa puita tieltäni, suihkuttaa vettä suuhuni, puolustaa itseäni tappeluissa ja antaa itselleni sekä kavereilleni vesikylpyjä. En siis syö ja juo kärsälläni, mutta sillä saan laitettua ruokaa ja juomaa suuhuni. Pikkunorsuilla on myös tapana tarrata äitinsä häntään kiinni kärsällänsä, koska siten he pysyvät hyvin äitinsä perässä.

Meitä norsuja on eri lajeja, afrikannorsuja ja asiannorsuja. Asiannorsu on pienempi ja niillä on myös pienemmät korvat. Lisäksi vain asiannorsu-uroksilla on syöksyhampaat. Sen sijaan kaikilla afrikannorsuilla on syöksyhampaat ja niillä on myös isommat korvat. Korvilla norsu voi jäähdyttää itseään ja syöksyhampailla voi esimerkiksi katkoa asioita, puolustautua tai kaivaa. Teillä taitaa olla lapiot kaivamista varten, eikö vain?

**No mutta, minä taidan lähteä kävelylle. Nähdään taas!
Terkuin Noora.**

**Tekstin lähde: <https://www.tunturisuus.com/norsut/>
Kuva: Canvan kuva-arkisto**

TIIKERI

Heippa, olen Timo–Tiikeri, kiva tutustua!

Olen kissaeläimistä kaikkein suurin ja hyvin notkea sekä voimakas. Pystyn tekemään hyvin pitkiä loikkia ja olen myös taitava uimari. Osaan siis monia asioita.

Raidallinen turkkini on mielestäni erittäin hieno. Raitani ovatkin yksilölliset, kenelläkään toisella ei ole samanlaisia. Aivan kuin teillä ihmisillä on yksilölliset sormenjäljet.

Me tiikerit elämme Aasiassa ja olemme hyvin uhanalaisia eli meitä ei ole paljoa. Meitä uhkaa lähinnä salametsästys ja luonnonmullistukset. Muita vihollisia meillä ei juurikaan ole, koska olemme itse hyviä saalistajia. Pidän huolta kynsieni terävyydestä teroittamalla niitä puita vasten.

Eräs minun tuttu tiikerini asuu Suomessa Korkeasaarella, olettekohan koskaan käyneet katsomassa sitä?

No mutta, nähdään taas. Terveisiä sinne, terkuin Timo.

Tekstin lähteet: <https://www.tunturisusi.com/kissat/tiikeri.html>

<https://fi.wikipedia.org/wiki/Tiikeri>

Kuva: Canvan kuva-arkisto

LEIJONA

Heippa, olen Leo–Leijona, kiva tavata!

Minä olen urosleijona, joten minulla on hieno harja pääni ympärillä. Se saa minut näyttämään myös isommalta, eikö ole hieno?

Me leijonat saalistamme ruokaa ja lopun päivää lähinnä lepäilemme varjossa, koska asumme kuumissa paikoissa. Minä osaan myös uida hyvin, joten voisin viilentyä myös uiskentelemalla, mutta en kuitenkaan kylve mielläni. Pidän enemmän lepäämisestä.

Äänestäni voin vielä sanoa sen verran, että karjuntani on hurjan kuuloista ja monet pelkäävät sitä, "RRRRAU"! Karjuntani voi kuulua jopa 9 kilometrin päähän! Taidankin olla kaikkein äänekkäin maaeläin.

Sellainen minä olen, hyvää päivää sinne! Terkuin, Leo.

Tekstin lähde: <https://www.tunturisusi.com/kissat/leijona.html>

Kuva: Canvan kuva–arkisto

VALKOHAI

Heippa, olen Valtteri–Valkohai, kiva tavata!

Viihdyn mieluiten lämpimissä merivesissä, joten esimerkiksi Itämerellä et ole minua nähnyt! Voin kasvaa melko isoksi, jopa 6 metriä pitkäksi. Monella tulee minusta ensin mieleen hampaani, joita minulla onkin paljon, suussani on kerrallaan jopa 300 hammasta viidessä eri rivissä! Jos minulta irtoaa hammas, on seuraavassa rivistössä jo tulossa uusi tilalle, joten ilman hampaita en joudu olemaan. Elämäni aikana voin kasvattaa jopa 20 000 hammasta! Aika monta, eikö vain?

Minulla on myös hyvin tarkka hajuaisti. Haistan sieraimillani todella tarkasti. Minulla ei kuitenkaan ole silmäluomia ollenkaan, voitteko kuvitella? Jos tulen pintaan, käännän molemmat silmäni ympäri. Kuulostaa kenties hankalalta, mutta niin teen.

Minä voin elää jopa 70-vuotiaaksi, joten ehdin elämäni aikana uimaan hyvin paljon, mikä on minusta mukavaa.

Sellainen minä olen, tavataan taas! Terveisin, Valtteri.

**Tekstin lähde: <https://tiekku.fi/elaimet/merielaimet/hait/valkohai>
<https://fi.wikipedia.org/wiki/Valkohai>
Kuva: Canvan kuva-arkisto**

DELFIINI

Heippa, olen Ditte–Delfiini, kiva tavata!

Olettekos te koskaan nähneet delfiiniä? Monet pitävät meistä, koska olemme niin kilttejä ja leikkisiä. Minäkin tykkään uida ja leikkiä kavereideni kanssa. Osaan myös hyppiä vedestä hienosti.

Me olemme nisäkkäitä, joten tarvitsemme happea. Tulemme muutaman minuutin välein pintaan hengittämään. Nukumme tietenkin vedessä ja tuolloin olemme lähellä pintaa, jotta pääsemme välillä hengittämään. Ainoastaan toinen aivopuoliskoni nukkuu, joten nukkuminen ja pinnalla hengittämässä käyminen onnistuu minulta kyllä.

Pidän myös erityisesti pyrstöstäni, joka on hyvin vahva! Voin ponkaista veden pinnalle ja kävellä hetken pinnalla pyrstöni avulla, aikamoista! Me delfiinit olemme älykkäitä ja voimme oppia monenlaisia taitoja. Opimme muun muassa toisia seuraamalla ja mallia ottamalla. Tekin varmasti osaatte vaikka mitä temppuja!

Nähdään taas, terkuin Ditte!

Tekstin lähde: <https://www.tunturisusi.com/delfiinit/>

Kuva: Canvan kuva-arkisto

RAUSKU

Kuva: Pixabay.

Heippa, olen Raimo–Rausku, kiva tavata!

Minä olen tällainen litteä uimari. Tykkään uida melko lähellä vedenpohjaa. Saatan myös piilotella pohjamudassa.

En viihdy järvessä, vaan meressä. Minun kavereita uiskentelee Suomessa esimerkiksi SeaLife-nimisessä meriakvaariopaikassa Helsingissä. Oletteko koskaan käyneet siellä?

Olen melko jännän näköinen, joten katsoppas minua tarkkaan. Silmäni ovat selkäpuolella eli ruumiini yläosassa. Jos taas katsot vatsapuolelle, voit nähdä suuni ja viisi paria kidusrakoja. Näyttää vähän siltä, kuin minulla olisi silmät myös vatsapohjassani, mutta ne kaksi ylintä aukkoa ovat hengitysaukkoja. Minä olen piikkirausku, koska minulla on myös myrkyllinen väkänen häntäpäässäni. Kaikilla rauskuilla ei sellaista ole. Suurin rauskulaji on nimeltään Paholaisrausku, mikä on mielestäni hassu nimi, koska paholaisrausku on hyvin rauhallinen rausku, joka syö planktonia.

**Noh, tällainen uimari minä olen. Nähdään taas! Terkuin,
Raimo.**

Tekstin lähde: <https://fi.wikipedia.org/wiki/Rauskut>

LAMMAS

Heippa, olen Lissu–Lammas, kiva nähdä!

Launolla on myös tällainen kaveri, joka voi olla monille kenties tutumpi. Vai mitä mieltä olette, oletteko koskaan nähneet lammasta?

Minä se sitten tykkään hyvästä seurasta! En missään tapauksessa halua olla yksin tai kaksin, mieluiten olen isossa ryhmässä tai vähintään neljän muun kanssa. Laumassa me teemme kaiken samaan aikaan. Me syömme, juomme, liikumme ja lepäämme samaan aikaan. Minusta se on mukavaa.

Minulle kasvaa villaa ja se pitää leikata eli keritä vähintään kerran vuodessa. Muuten se kasvaisi aivan liian raskaaksi. Onpa hyvä, että villaa voi sitten hyödyntää villalankana, ei mene sekään hukkaan. Omistatteko te kenties jotain villasta tehtyä?

No, nähdään taas. Terkuin Lissu.

Tekstin lähde: <https://www.elaintieto.fi/lammas/>

Kuva: Canvan kuva-arkisto

SISILISKO

Hei, olen Sissi–Sisilisko, mukava tutustua!

Minä se sitten rakastan lämpöä, mitä mieltä sinä olet, pidätkö sinä lämpimästä säästä?

Minä tykkään olla auringonpaahteessa esimerkiksi kiven päällä. Auringossa paistattelun jälkeen jaksan taas lähteä etsimään ruokaa. Mikäli päivä on viileä, saatan viihtyä vain kolossani. Talvisin et minua näe, koska silloin olen kylmähorroksessa. Herään horroksesta sitten, kun on taas tarpeeksi lämmintä, että pärjään.

Tiesitkö, että olen Suomen yleisin matelija? Oletko sattunut koskaan näkemään minua? Jotkut ovat varmaan kuulleet minusta sen, että jos säikähdän, saatan tiputtaa häntäni, koska se hämää säikäyttäjäni. Toivon kuitenkin, että et ota minua hännästä kiinni tai säikäyttele minua, koska uuden hännän kasvattaminen vaatii paljon energiaa. Mikäli en saa tarpeeksi ravintoa, se ei pakosti edes onnistu.

Sellainen minä olen, moikataan, kun tavataan. Terkuin Sissi.

**Tekstin lähde: <http://www.luontoliitto.fi/pihka/tehtavat/kaikkialla/sisiliskot-taustaa>
Kuva: Canvan kuva-arkisto**

Kettu ja kirjava kana

Muunneltu näytelmän muotoon Hanhiemon Satuaarre -kirjassa olevan "Kettu ja Kirjava kana" -sadun pohjalta. Osallistujat: Aikuinen toimii kertojana, sitten valitaan Iso Kettu, Emo Kettu ja Kirjava Kana.

Tarvikkeita: Kattila, säkki, säkkiin laitettava kivi. Roolivaatteita, jos haluaa. Ketuille esimerkiksi naamarit ja/tai hännät, Emo Ketulla voi olla myös essu. Kanalle voi tehdä nokan tai laittaa pari höyhentä päähän tai johonkin pantaan kiinni. Myös lapset voivat osallistua roolivaatteiden miettimiseen ja valmistamiseen.

KERTOJA: Olipa kerran kaksi kettua, Iso kettu ja Emo kettu. (Ketut voivat kumartaa yleisölle). Ison ketun tuli nälkä ja se kysyi Emoltaan, että onko heillä ruokaa, mutta ruokaa ei ollut.

ISO KETTU: Minun on nälkä, onko ruokaa?

EMO KETTU: Ei sitten yhtään. (Pudistelee päätään ja voi näyttää tyhjää kattilaa)

KERTOJA: Iso Kettu päätti lähteä pyydystämään Kirjavaa Kanaa ja pyysi Emo kettua laittamaan veden kattilaan kiehumaan valmiiksi.

ISO KETTU: Minä haen tähän säkkiin meille Kirjavan Kanan ruoaksi. Heippa! (Ottaa säkin ja lähtee kävelemään)

EMO KETTU: Selvä, laitan veden kiehumaan. (Alkaa laittamaan kattilaan vettä kiehumaan)

KERTOJA: Iso Kettu tallusteli suoraan Kirjavan Kanan mökkiin. Kirjava Kana oli mennyt pyydystämään matoja ja jättänyt mökkinsä oven auki. Kettu hiipi mökkiin sisälle ja meni piiloon. Lopulta Kirjava Kana tuli takaisin ja silloin Iso Kettu hyppäsi esiin piilostaan! (Samalla, kun kertoja kertoo tarinaa, Kettu hiipii mökin sisälle, menee piiloon. Sitten kana tulee mökkiin, jolloin Kettu hyppää esiin ja huutaa Hahaa!)

ISO KETTU: Hahaa!

KERTOJA: Kirjava Kana hyppää nopeasti uuninreunustalle karkuun (uuninreunusta voi olla vaikka penkki)

ISO KETTU: Tule alas!

KIRJAVA KANA: En tule!

KERTOJA: Kettu alkoi juosta ympäriinsä Kanan lähellä ja Kana katsoi sitä pitkän aikaa tarkkaan. Lopulta Kanaa alkoi pyörryttämään ja se tupsahti alas. (Kettu menee ympyrää ja lopulta Kana "pyörtyy" ja tupsahtaa alas). Sitten Kettu nappasi Kanan mukaansa ja lähti kotia kohti. (Kettu ottaa Kanasta kiinni, ei laita sitä säkkiin kuitenkaan). Matka oli pitkä ja Kettua alkoi väsyttämään. (Kettu haukottelee ja menee nukkumaan). Hän päätti levähtää hieman ja lopulta Kettu nukahti. Kana kuuli Ketun kuorsauksen ja päätti karata. Se laittoi hämäykseksi Ketun säkkiin painavan kiven ja pisti säkin kiinni. (Kettu kuorsaa ja Kana laittaa "kiven" säkkiin ja säkin kiinni. Sitten Kana lähtee takaisin kotiinsa). Lopulta Kettu herää (Kettu venyttelee ja hieroo silmiään).

ISO KETTU: Voi ei, vesi kiehuu varmasti jo! Nyt kotiin! Kylläpä Kana painaa, se onkin hyvä kana. (Ottaa säkin ja lähtee.)

KERTOJA: Lopulta Iso Kettu pääsee kotiin, jossa Emo Kettu jo odottaa.

EMO KETTU: Missä sinä viivyt, vesi kiehuu jo!

ISO KETTU: Ei hätää, tässä on iso Kirjava Kana!

KERTOJA: Iso Kettu ottaa säkin ja laittaa sen sisällön kiehuvaan veteen. Mutta siellä olikin painava kivi eikä Kanaa, joten vesi roiskuu ympäriinsä.

ISO KETTU JA EMO KETTU: Voi ei! Hirveää! Au!

KERTOJA: Ja niin Iso Kettu ja Emo Kettu saivat opetuksen, ja ne päättivät jättää Kirjavan Kanan rauhaan.

Näyttelijät kumartavat yleisölle ja yleisö taputtaa.

Vinkki: Näytelmän voi halutessaan tehdä niinkin, että vuorosanat jäävät pois ja lapset tekevät kertojan kertomalla tavalla samalla, kun kertoja lukee tarinaa. Kertoja siis tavallaan ohjeistaa lapsia lukiessaan.

KOLME TOIVOMUSTA

Näytelmä kirjoitettu Hanhiemon Satuaarre -kirjassa olevan "Kolme Toivomusta" -kertomuksen pohjalta.

Osallistujat: Aikuinen kertojana, puunhakkaaja, pieni mies, puunhakkaajan vaimo

Tarvikkeet: Puunhakkaajalle jokin kirves, makkara

Kertoja: Olipa kerran köyhä puunhakkaaja. Eräänä päivänä hän oli metsässä ja aikoi juuri kaataa ison puun, kun kuuli hiljaisen äänen. (Puunhakkaaja kävelee puun luo ja kohottaa kirveensä)

Pieni mies: Älä kaada puutani.

Kertoja: Mies katseli ympärilleen, mutta ei nähnyt ketään, joten se nosti uudelleen kirveensä. (Puunhakkaaja kuuntelee, ihmettelee, mutta nostaa sitten uudelleen kirveensä). Jälleen kuuluu pieni ääni.

Pieni mies: Hyvä puunhakkaaja, älä koske puuhuni.

Kertoja: Jälleen puunhakkaaja pysähtyy, ihmettelee, mutta ei näe ketään. Kolmannen kerran hän nostaa kirveensä ja silloin hänen eteensä ilmestyy pieni mies. (Puunhakkaaja tekee, kuten kertoja kuvailee ja lopulta Pieni mies tulee esille)

Pieni mies: Pyydän sinua, älä kaada puutani. Se on minun kotini.

Kertoja: Puunhakkaaja oli lempeä mies ja lupasi olla kaatamatta puuta.

Puunhakkaaja: Selvä, en kaada sitä.

Kertoja: Pieni mies ilahtuu tästä kovasti.

Pieni mies: Voi kiitos! Kiitokseksi saat toivoa kolme toivomusta!

Puunhakkaaja: Voi kiitos!

Kertoja: Puunhakkaaja menee kotiin kertomaan päivästä vaimolleen. Hän on innoissaan, kun he voivat saada nyt toivomansa mökin, lehmän ja kanat.

Puunhakkaaja: Nyt voimme toivoa mökin, lehmän ja kanat, joita olemme halunneet.

Kertoja: Mutta vaimo ei ollut tähän enää tyytyväinen.

Vaimo: Tyhmyri! Jos saamme toivoa mitä vain, niin minä haluan, että olemme kuningas ja kuningatar ja asumme kultalinnassa!

Kertoja: Mutta mies ei halunnut linnaa, vaan mökkinsä. He riitelivät koko illan siitä, mitä toivoisivat. Lopulta mies tajusi, että hänellä on kova nälkä.

Puunhakkaaja: Saisinpa palasen makkaraa.

Kertoja: Siinä samassa puunhakkaajan eteen ilmestyi lautanen, jolla oli herkullinen makkara.

Vaimo: Ei! Siinä meni ensimmäinen toivomus!

Kertoja: Puunhakkaajaa alkoi harmittaa.

Puunhakkaaja: Kunpa sinun nenäsi päähän kasvaisi pitkä makkara!

Kertoja: Samassa keikkui vaimon nenänpäässä pitkä makkara.

Vaimo purskahti itkuun.

Vaimo: Ei! Se oli jo toinen toivomus!

Puunhakkaaja: No kyllä me voimme vielä sinun linnasi toivoa.

Vaimo: Ei! Et saa toivoa linnaa! En minä halua olla kuningatar, jolla on makkara nenänpäässä, ota se pois!

Kertoja: Ja niin puunhakkaaja päätti toivoa makkaran pois vaimonsa nenänpäästä.

Puunhakkaaja: Toivon, että vaimon nenänpäässä ei olisi enää makkaraa.

Kertoja: Ja niin katosi makkara vaimon nenänpäästä. Siinä puunhakkaaja istui hiljaa vaimonsa kanssa, koska heidän kolme toivomustaan olivat nyt menneet.

POSSUN HAUSKAT VIERAAT

Näytelmä pohjautuu Tammen Kultaiset Kirjat -sarjan kirjaan "Possun hauskat vieraat", jonka on kirjoittanut Byron Jackson ja kuvittanut Richard Scarry.

Osallistujat: Kertoja, Possu, possun äiti ja vieraita niin paljon kuin halutaan ottaa. Voitte jättää vieraita pois tai ottaa lisää ryhmän koon mukaan. Teen näytelmän alkuperäisen teoksen pohjalta. Alkuperäisessä on Nikun ja äidin lisäksi hiiri, kissa, koira, piikkisika, lehmä, lammas, poika, kana.

Tarvikkeet: Roolivaatteita eläimille. Mikäli jotain ei löydy, voi vaihtaa eläimiä sellaisiksi, joille roolivaatteita löytyy. Lisäksi tarvitaan ruokia, joita Niku antaa vieraille ja sitten herkkuja, joita vieraat tuovat. Etenkin syntymäpäiväkakku.

Kertoja: Karsinakadulla asui pieni porsas, jonka nimi oli Niku. Tänäpäin Niku täytti 5-viikkoa! Äiti oli luvannut Nikulle juhlat, joten talo oli täynnä herkkuja.

Äiti: Minä lähden vielä ostamaan kaupasta jauhoja kakkua varten. Ole kiltisti äläkä ota vielä mitään ruokakomerosta.

Niku: En ota.

Kertoja: Niku meni istuskelemaan ulos ja haaveilemaan juhlista, mutta kuuli sitten äänen.

Hiiri: Piip. Voi kun minun on nälkä, onko sinulla mitään syötävää.

Niku: Kyllä on, vaikka mitä!

Kertoja: Ja niin Niku haki hiirelle juustoa.

Niku: Ole hyvä ja tervetuloa syntymäpäiväjuhliini illalla kuudelta.

Kertoja: Hiiri lähti tyytyväisenä ja Niku istui alas, mutta kuuli sitten taas ääntä.

Kissa: Miau! Oi, kun minun on nälkä!

Niku: Ei hätää, haen sinulle syötävää.

Kertoja: Ja Niku haki kissalle kermaa ja kutsui tämänkin illalla juhliinsa. Kissa lähti tyytyväisenä pois. Sitten kuului uusi ääni.

IKoira: HAU! Voi kun saisin vähän lihaa.

Niku: Ole hyvä ja tervetuloa illalla juhliini.

Piikkisika: RÖH! Voi kun saisin keksejä.

Niku: Ole hyvä ja tervetuloa illalla juhliini.

Lehmä: MUU! Voi kun saisin omenoita.

Niku: Ole hyvä ja tervetuloa illalla juhliini.

Lammas: BÄÄ! Voi kun saisin salaattia.

Niku: Ole hyvä ja tervetuloa illalla juhliini.

Kertoja: Viimeisenä paikalle tuli poika.

Poika: Hei! Voi kun saisin palan leipää.

Niku: Ole hyvä ja tervetuloa illalla juhliini.

Kertoja: Niku alkoi valmistelemaan palkintoja juhlien kisailuja varten. Se ei tajunnut, että kaapissa oli enää korillinen munia jäljellä. Sitten kuului taas ääni.

Kana: KOT! Minua harmittaa, kun en ole saanut munittua emännälle munia.

Niku: Ei hätää, tässä on munia.

Kertoja: Ja Niku toivotti kanankin tervetulleeksi illalla juhliinsa. Lopulta äitipossu saapui takaisin kaupasta ja näki, että kaapit olivat aivan tyhjänä.

Äiti: Voi Niku! Nyt minulla ei ole mitään mistä leipoa kakku!

Kertoja: Nikua harmitti, koska hän oli vain yrittänyt auttaa ja nyt vieraille ei olisi mitään tarjottavaa.

Sitten kello löi 6. Voidaan laskea yhdessä – 1,2,3,4,5,6. Kun kello löi 6, alkoi oven takaa kuulua laulua.

KAIKKI VIERAAT YHDESSÄ: Paljon onnea vaan, paljon onnea vaan. Paljon onnea, Niku. Paljon onnea vaan.

Kertoja: Ja vieraille oli mukanaan vaikka mitä herkkuja! Poika oli leiponut kakunkin Nikulle! Niku oli niin onnellinen, että ei saanut sanaa suustaan. Sitten kaikki vieraat alkoivat herkutella ja tanssia.

VIERAAT: *Herkuttelevat ja tanssivat ja lopulta kumartavat yleisölle*

Sen pituinen se.

1. Pikkudinon pelastusoperaatio

Hei kaikille! Hienoa, että teitä on näin paljon paikalla, koska apuunne todella tarvitaan. Pikkudino Sebastian on lähtenyt huomaamattaan liian kauas etsiessään ruokaa ja nyt hän on tainnut eksyä. Hänet pitää saada takaisin kotiinsa perheensä luo. Perheen isä on juuri naapurimaassa sukulaisten luona vierailulla ja perheen äidin pitää pitää huolta pienestä dinovauvasta, joten te olette meidän ainoa toivomme! Perhe on hyvin kiitollinen avustanne ja toivottaa onnea matkaan! Lähtekää siis reippaasti eteenpäin, että ei ehtisi tulemaan pimeää.

2. Hienoa! Voimme olla varmoja, että Pikkudino on kulkenut juuri tästä, koska näemme hänen jälkensä pehmeässä maassa. Kokeillaan hyppiä hänen jalanjälkiään pitkin, niin pysymme varmasti samalla reitillä! Hypitään yksitellen yli!

3. Sebastian on taitava dionosaurus, joka nauttii luonnossa kulkemisesta. Nyt näemme edessämme kaatuneen puun. Hän on aivan varmasti tasapainoillut puunrunkoa pitkin. Kokeillaan mekin samaa.

4. Hienoa työtä, olemme nyt päässeet todella pitkälle! Mutta voi ei! Edessämme on todella märkä ja upottava mutakenttä. Tavallisesti kävellen jalkamme voisivat upota syvälle ja matkanteko hidastuisi huomattavasti. Kenties voisimme kieriä kentän yli. Kieritään yli!

5. Olemmekohan jo lähellä? Ei, tämä onkin viekkaan ketun kotipaikka. Hän onkin ulkona ja sanoo, että voimme jatkaa matkaa vasta, kun olemme kaikki potkaisseet pallon maaliin. Nyt siis tähdätään maaliin, että voimme jatkaa matkaa.

6. Edessämme on paljon kiviä. Vaatii taitoa ja ketteryyttä päästä kaikkien niiden yli, mutta kyllä me siihen pystymme. Hypitään kivien yli!

7. Lähestymme metsää! Autetaan samalla lintuja viemällä heille siemenpusseja metsään. Ottakaa kaikki yksi siemenpussi ja laittakaa se joko päänne päälle, polvienne väliin tai selkänne päälle. Tasapainoillaan siemenpussien kanssa.

8. Tässä kohtaa onkin paljon puita. Pujotellaan käsi kädessä puiden läpi, että emme eksy toisistamme.

9. Sebastian taitaa näkyä jo! Tuolla kallioilla. Hypätään vielä pienen railon yli Sebatianin luo. Menoksi!

10. Vihdoinkin löysimme Sebastianin. Hän oli todellakin eksynyt tultuaan liian pitkälle, eikä uskaltanut liikkua enää mihinkään, jotta ei eksy vielä pidemmälle. Ei hätää Sebastian, nyt lähdetään yhdessä kotiin samaa reittiä, mitä tulimme. Hypätään railon yli, pujotellaan metsässä, viedään siemenpussit takaisin täytettäväksi, hypitään kivien yli, potkaistaan ketun luona pallot maaliin, kieritään mutakentän yli, tasapainoillaan puunrungolla, mennään pikkudinon jalanjalkia ja sitten olemme vihdoin kotona. Lähdetään, kohta tulee jo pimeää.

11. Ihanaa, te toitte Sebastianin kotiin! Olette oikeita sankareita! Emme voi koskaan kyllin kiittää teitä. Sanomme kuitenkin nyt vilpittömästi kiitos koko perheen puolesta! Hyvä te!

raur!!

Se tarkoittaa kiitos
dinosauruksen kielellä. Kiitos
urhealle satuseikkailijalle
kaikesta avusta!

Launo satujumppa

- Launo herää, kun auringonpaiste osuu ikkunan takaa hänen silmiinsä. Hän nousee ja alkaa venyttellä oikein kunnolla käsiään (venyttellään käsiä ylös)
- Hän päättää tehdä aamupalaksi lätyjä. Launo sekoittaa ainekset kulhoon ja alkaa vatkata taikinaa. (vatkaamisliikettä kädellä)
- Hänen kätensä väsyvät, joten hän vaihtaa kättä välillä (vatkausta toisella kädellä)
- Kun taikina on valmis, Launo laittaa sitä paistinpannulle ja heittelee lätyjä pannulla (heitellään leikisti lätyjä pannulla)
- Lätyistä tuli herkullisia. Launo syö ne hyvällä ruokahalulla ja taputtelee sitten täysinäistä vatsaansa (taputellaan mahaa)
- Sen jälkeen Launo päättää lähteä rannalle. Hän kävelee tuttua hiekkatietä rantaa kohti (kävelyä)
- Nyt ranta näkyy jo! Launo päättää juosta loppumatkan (juoksua)
- Mahtavaa! Nyt hän on rannalla. Hän tähyilee ympärilleen, että näkyykö rannalla kavereita (tähyilyä)
- Mutta hän näkee vain lintujen lentävän... (leikitään lentävää lintua)
- ...ja rapujen menevän kohti vesirajaa (rapukävelyä kyykyssä, kädet ravun saksina)

- Aurinko paistaa kirkkaasti (tehdään iso ympyrä käsillä)
- No nyt Launon kaverit tulevat! Launo tervehtii kavereitaan ylävitosilla (ylävitosia lähellä oleville)
- Yhdessä he päättävät mennä uimaan (uimaliikkeitä)
- Uiminen oli mukavaa! Nyt Launo ja kaverit pyörivät auringonpaisteessa, jotta he kuivaisivat paremmin (pyörähdyksiä)
- Mutta, mitä ihmettä! He näkevät rannan vieressä trampoliinin! Sinne on pakko mennä pomppimaan hetkeksi! (hyppimistä)
- Huhhuh! Nyt he ovat aivan poikki, etenkin Launo. Kaikki lähtevät omiin koteihinsa. Tällä kertaa Launo jaksoi vain kävellä (kävelyä)
- Kotona Launo söi (syömistä), joi (juomista) ja pesi hampaansa (hampaiden pesua).
- Sitten hän meni pitkäkseen pedille (mennään makaamaan).
- Launo venytteli pedillä oikein kunnolla (venyttelyä). Hän venytti itseään oikein pitkäksi (lisää venyttelyä)
- Sitten Launo katseli miten tähdet jo tuikkivat taivaalla (tehdään käsillä tähtien tuiketta) ja niin hän nukahti.

KUVAT: PIXABAY

Joulujumppa

- Pikkutonttu herää innoissaan, on jouluaamu! Ensin hän hieroo silmiään (hierotaan leikisti silmiä)
- Sitten hän venyttelee oikein kunnolla (venyttelyä eri tavoin)
- Seuraavaksi Pikkutontun on pakko alkaa hyppimään innoissaan paikoillaan, koska hän on niiiiiin innostunut siitä, että on jouluaatto (iloista hyppelyä)
- Pikkutonttu kipittää pienin ja nopein askelin portaat alas (nopeita askelia paikoillaan)
- Alhaalla hän näkee, miten Joulumuori hämmentää suurta puurokattilaa (hämmennetään leikisti molemmin käsin puuroa isolla kauhalla)
- Joulumuori pyytää Pikkutonttua hakemaan porot talliin, joten Pikkutonttu pukee nutun ylleen... (puetaan takki)
- ...ja suorastaan hyppää saappaisiinsa (hypähdetään leikisti saappaisiin tasajalkaa)
- Sitten hän lähtee ulos ja juoksee porojen luo omaan nopeaan tyyliinsä (nopeaa juoksua)

TAUSTAKUVA: CANVA

- Pikkutonttu ohjaa porot talliin ja tulee sitten takaisin sisälle. Tonttua palelee hieman, joten ensin hän päättää halata itseään, jotta lämpenisi (halataan itseä)
- Tämän jälkeen Pikkutontulla on vieläkin vähän kylmä, joten hän päättää tehdä muutaman hassun tonttuhypyn (erilaisia hyppelyitä). Hyvä, se auttoi, nyt on lämmin taas.
- Pikkutontulla riittää koko päivän puuhaa. Lopulta tulee aika pakata lahjat isoon rekeeseen. Pikkutonttu heittelee lahjoja rekeeseen innoissaan (kyykistytään ottamaan paketteja ja sitten heitetään ne leikisti rekeeseen)
- Lopulta kaikki työt on tehty ja Pikkutonttu saa syödä mahansa täyteen Joulumuorin herkullista puuroa (hierotaan mahaa)
- Syötyään ja hetken levähdettyään tontut leikkivät vielä hetken suuren kuusen ympärillä (mennään piirissä ympäri ensin toiseen suuntaan ja sitten toiseen)
- Lopulta kaikki tontut ovat aivan väsyneitä ja menevät onnellisina nukkumaan (laitetaan kädet pään alle, nukkumaan menoa esittäen). Huomenna Pikkutonttu ja kaikki muutkin saavat nukkua myöhään!

Satujumppa "eläinpuistossa"

- Pikku-Lassi on innoissaan, koska hän pääsee tänään ensimmäistä kertaa eläinpuistoon.
(Iloista hyppelyä/tanssahtelua)
- Ulkona on satanut, mutta Lassilla on hyvät sadevarusteet ja saappaat, joten hän hyppii lätäköstä toiseen. (Hyppimistä lätäköihin)
- Vihdoin Lassi pääsee perille eläinpuistoon. Ensin hän näkee eläinpuistossa ison hirven! Hirvellä on valtavat sarvet (laitetaan kädet sarviksi) ja lisäksi Lassi ihmettelee, miten isoja askelia hirvi ottaa. (Otetaan isoja askelia)
- Hirvien jälkeen Lassi näkee leikkisän saukon, joka pyörii hurjasti, koska jahtaa leikisti häntäänsä. (Kieputaan ympäri)
- Lassi käy eläinpuistossa myös lintutalossa. Toiset linnut ovat pieniä ja ne lentävät pienin siiveniskuin, (heilutetaan käsiä pienesti siipinä)
- kun taas toiset linnut ovat todella isoja ja niiden siivet pitävät suorastaan huminaa, kun ne lentävät ympäriinsä. (Heilutetaan käsiä isosti)

- Lintutalon jälkeen Lassi suuntaa matelijataloon, jossa ovat myös sammakot. Se näkee monta hyppivää sammakkoa. (Hypitään sammakon lailla)
- Seuraavaksi Lassi haluaa nähdä lumileopardin. Lumileopardi on juuri herännyt päiväuniltaan ja venyttelee selkäänsä. (Kurotellaan alas ja venytetään selkää)
- Lassi on iloinen, kun on nähnyt näin paljon eläimiä! Hänellä on vielä kaksi eläinpuiston erikoisinta eläintä näkemättä. Ensin hän astuu sisään isoon pingviinitaloon. Siellä hän näkee monia pingviineitä kävelemässä hassua pingviinikävelyään. (Mennään pingviinikävelyä ympäriinsä)
- Välillä pingviinit hyppäävät uimaan. (Tehdään uintiliikkeitä) Ne ovatkin todella taitavia uimareita.
- Viimeisenä eläintarhassa Lassi näkee valtavan jääkarhun! Se kävelee isoin jääkarhunaskelin ympäriinsä. (Otetaan isoja askelia)
- Huhhuh! Olipas Lassilla mahtava päivä! Se lähtee tyytyväisenä kävelemään kotiin ja heiluttaa kaikille eläimille. (Kävelyä ja heiluttelua)

Mikä eläin sinusta oli kivoin tällä retkellä?
 Miten se liikkui?
 Mistä muista eläimistä pidät?
 Miten ne liikkuvat?

LAUNON UNI

- Launon kodissa oli hiljaista. Launo nukkui. Launo näki kuitenkin ihanaa unta. (Rauhallista selän sivelyä ylhäältä alas)
- Unessa Launo oli kotipuussaan. Tuuli heilutti oksia. (Sivelyä selän poikki, aaltomaista, tuulimaista liikettä)
- Launo lähti tuulen mukaan ja hyppeli taivaalla pehmeältä pilveltä toiselle. (Helliä painalluksia kämmenillä pitkin selkää)
- Launo huomasi pian ihailevansa vierestä suurta ja pyöreää kuuta. (Piiirretään suurta ympyrää selässä)
- Sitten Launo näki tikapuut, jotka johtivat pilvestä maahan ja hän käveli tikapuita pitkin alas. (Mennään kahdella sormella yläselästä alaselkään ikäänkuin tikkaat alas)
- Kun Launo pääsi maahan, alkoi vesisade. Sade ropisi Launon päähän. (Napatellaan sormilla päätä)
- Sitten sade kasteli hänen selkänsä. (Napatellaan sormilla pitkin selkää)
- Ja lopulta sade kasteli hänen jalkansa. (Napatellaan sormilla sääriä ja jalkapohjia, jos lapsi ei kutia kovasti)
- Launo meni suojaan suuren puun oksien alle. (Sivellään kämmenillä yläselän keskiosasta sivuille pitkin kylkiä)
- Välillä oksilta lennähti lehtiä maahan. (Piiirretään yhdellä sormella sinne tänne selkään aaltoilevaa liikettä, jotka esittävät yksittäisten lehtien putoamista)

- Sitten Launo huomasi, miten yksi oksa kurkotti häntä kohti ja hän tarttui siihen. Oksa vei häntä eteenpäin puulta puulle, aivan kuin liaani. (Tehdään sormella suurta aaltoa, kuin tupla-u:ta, suurta kaarta selässä)
- Lopulta liaani heitti hänet suuren ja värikkään linnun selkään. Linnun siivet heiluiivat hitaasti ja rauhallisesti, kun se lensi eteenpäin. (Sivellään rauhallisesti käsivarsia)
- Sitten lintu alkoi kiertää ilmassa ympyrää. (Tehdään suurta ympyrää kämmenellä)
- Launoa alkoi pyörryttämään, kun lintu laskeutui yhä alemmas ympyrää lentäen. (Tehdään sormella selkään spiraalimaista ympyrää)
- Yhtäkkiä Launo olikin taas kotipuussaan, jossa tuuli tuiversi. (Sivellään selkää)
- Launo tajusi kaiken olleen unta ja painoi uudelleen silmänsä kiinni. Se oli hyvä uni. (Painetaan kädet rauhallisesti selkään, voidaan hieman heiluttaa niitä)

SIILIN VAPAAPÄIVÄ

- Tänään Siilillä on vapaapäivä. Se aikoi ottaa oikein rennosti. (Olkapäiden ja selän sivelyä)
- Se lähti pienin askelin tapaamaan ystäväänsä Saukkoa. (Painellaan kämmenillä selkään askelia)
- Saukko ei kuitenkaan ollut kotona, joten Siili kirjoitti sille oveen viestin. Tule rannalle, t.Siili. (Tehdään kirjoitusta sormella lapsen selkään)
- Siili lähti taas kävelemään kohti rantaa. (Painellaan selkään kämmenillä askelia)
- Se päätti kahlata hetken rantavedessä. (Painellaan hellästi jalkoja)
- Lopulta Saukko tuli rannalle ja Saukko ja Siili halasivat toisiaan kovasti. (Sivele käsivarsia)
- He ihailivat hetken auringonpaistetta. (Sivellään kämmenellä selässä ympyrää)
- Sitten he lähtivät kävelemään kaunista polkua pitkin. (Piiirretään kahdella sormella kiemurainen polku selkään)

- Polun päässä oli kaunis vesiputous.
(Ropinaa sormilla yläselästä alaselkään)
- Vesiputouksen luona näkyi kauniita värejä, aivan kuin sateenkaudessa.
(Piirretään sateenkaarta selkään vasemmalta oikealle ja toisinpäin)
- Siili ja Saukko kävivät uimassa. (Tehdään sammakkouintiliikettä selkään alaselästä kohti yläselkää ja kylkiä pitkin alas)
- Uinnin jälkeen Siili ja Saukko kuivasivat itsensä päästä varpaisiin. (Sivelyä päästä varpaisiin)
- Sitten ne menivät makaamaan riippumattoihin. (Tehdään keinumaista liikettä kämmenellä selkään puolelta toiselle)
- Lopulta he molemmat nukahtivat tyytyväisinä päiväunille. (Paina molemmat kämmenet selkään, heiluta niitä vähän)
- Päivä oli ollut hieno.

METSÄLORUKORTTIEN LORUT

1. Ulos on hauskaa mennä säällä kuin
säällä,
on sen jälkeen aina paremmalla päällä.
Laittakaa siis vaatteet ylle,
niin lähdetään kävelyllä.

Minne menitte? _____

Oletteko nähneet puun tämän,
on nimeltään se kuusi.
Ehkä tiedätte siitä jo vähän,
mutta tässä kenties fakta uusi.
Tuottaa kuusi myös pihkaa, josta voidaan
voidetta tehdä,
käytetään sitä ihovaurioiden hoitoon ihan
jopa lääkkeenä.

Näettekö paljon kuusia?

Sanotaan, että metsässä on taikaa,
joten kannattaa siellä viettää aikaa.
Istukaa hetkeksi kuuntelemaan,
mitä metsä teille sanookaan.
Kuuletteko kenties linnun laulua,
vai iloisten lasten naurua?

Mitä ääniä kuulitte?

On metsässä paljon värejä tuttuja,
osaatteko mainita niitä?

Värit myös kertovat luonnosta eri juttuja,
kerronpa teille myös siitä.

On talvella paljon valkoista ja kesällä vihreää,
iloiset muistot molemmista aina jää.

Talvellakin värejä on, mutta ne ovat piilossa hangen alla,
kevätaurinko hangen sulattaa ja lopulta väistyy myös halla.
Alkaa tuolloin luonto kukkimaan ja kasvit kasvamaan,
kun marjatkin tarpeeksi kypsyneet ovat, saa niistäkin alkaa
nauttimaan.

Nauttikaa siis vuodenajoista kaikista,
ja jatkakaa luonnosta oppimista.

Mitä värejä näitte? _____

Näettekö kallion vihreää kasvavan?

Olen kuullut siitä tarinan mahtavan.

On kallio hahmo peikon, joka kotiin oli matkannut,
on hänet nousseen auringon valo kuitenkin paikoilleen
saanut.

Siinä hän nyt nukkuu, koska valosta ei pitänyt,
kenties siitä jälleen kotikoloon luikkii, kun metsä on
pimennyt.

Näittekö hienoja kallioita? _____

Löysitkö kenties kukkasen soman,
haluatko tehdä siitä ikioman?

Kuivata se ensin paksun kirjan välissä,
on se sen jälkeen kontaktimuovilla päällystettävissä.
Jää siitä nyt muisto soma,
aivan ikioma.

Mitä keräsitte? _____

On hämähäkkejä metsässä monta,
mutta sehän on ihmisille vaaratonta.
Rakentavat ne kestäviä seittejä,
joita voi etenkin aamulla katseellaan etsiä.

Näittekö paljon seittejä? _____

Oletteko kuulleet, kun tikka puuta koputtaa?
Ei sitä tarvitse ollenkaan hoputtaa.
On tahti sillä kova,
päämääränä kolo ikioma.
Voi kolon rakentamiseen mennä viikkoja kaksi tai kolme,
mutta niinhän meillä on kaikilla omat hommamme.
Tikka nokallaan osaa myös rummuttaa,
ja siten toisille reviirinsä ilmoittaa.

Näittekö paljon lintuja? _____

Tiedättekö metsässä asuvan vahvan hyönteisen,
kenties yllätytte, kun kuulette nimen sen.
Kyllä, puhun muurahaisesta pienestä,
joka suuren taakan jaksaa kantaa ja mennä vaikka mistä.
On muurahaisten heimo ollut olemassa yli miljoona vuotta,
joten ei niitä sitkeiksi sanota suotta.

Näittekö muurahaisia? _____

Stop! Pysähtykää ja katsokaa taivaalle,
riittää sielläkin katsottavaa jokaiselle.
Taivaalla voivat linnut lentää,
tai sitten lentokone kaukaisuudessa siintää.
Menevät pilvet välillä hitaasti ja välillä nopeasti,
voi niitä katsellessaan alkaa tuntea olonsa uneliaaksi.

Minkä muotoisia pilviä näette? _____